സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/09

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fbw
< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

← പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 71 - 80) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a9x)

സ്കന്ദപുരാണമ്
അധ്യായാഃ 81-90
വേദവ്യാസഃ

ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 91 - 100) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/adw) →

പൂർവവർതീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 71 - 80) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/a9x) | ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 91 - 100) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/adw)

81

469

സനത്കുമാര ഉവാച

ഹിരണ്യാക്ഷസ്തദായാന്തം ദൃഷ്ട്വാ ദേവേന്ദ്രമഗ്രതഃ1 .

ഉവാച രഥയന്താരമിന്ദ്രം പ്രതി നയസ്വ മാമ് ..1..

സ തേന ചോദിതസ്തസ്യ ചോദയാനസ്തദാ ഹയാൻ .

അനയത്തം സുരേന്ദ്രായ ഹുതം ഭാഗം യഥാനലഃ ..2..

സ ഗജസ്കന്ധഗം ദേവം സഹസ്രാക്ഷം സുരേശ്വരമ് .

ശരപാതേ തദാ സ്ഥിത്വാ പ്രോവാചാസുരപുംഗവഃ ..3..

ശക്ര യത്തേ ബലം കിഞ്ചിത് തദ്വിദർശയ മാ ചിരമ് .

പൂർവദേവാ വയം ചൈവ ത്രൈലോക്യം ചാഖിലം ഹി നഃ ..4..

ജ്യേഷ്ഠക്രമാഗതം കൃത്വാ ന്യായേന ച സുരോത്തമ .

തേ യൂയം ന്യായമുത്സൃജ്യ ഹത്വാ മേ ഭ്രാതരം പുനഃ . .5..
വിശ്രമ്ഭേണ ശഠാ ഭൂത്വാ പശ്ചാദ് ദേവത്വമാഗതാഃ .
ഇമേ വയം പൂർവദേവാ ന വാ യൂയഞ്ച ദേവതാഃ ..6..
യുധ്യതാം വോദ്യ സർവേഷാം ജീവിതാനി ഹരാമ്യഹമ് .
സഹാനുഗൈസ്ത്വാമിഹാദ്യ ഹത്വാ കൃത്വാ ബലിം തഥാ ..7..
ഭവിഷ്യാമ്യനൃണോ ഭ്രാതുര്യസ്ത്വയാ മായയാ ഹതഃ .
സ ഏവമുക്ത്വാ ബലവദ്ധനുരാകൃഷ്യ വീര്യവാൻ .
ലലാടേ പഞ്ചഭിർവ്യാസ വിവ്യാധ നിശിതൈഃ ശരൈഃ ..8..
സ വിദ്ധസ്തേന ദേവാനാം ലലാടേ പഞ്ചഭിഃ ശരൈഃ .
രാജാ ബഭൗ യഥാ മേരുഃ സൂര്യപാദൈഃ സമാവൃതഃ ..9..
അഥ തസ്യ തദാ ശക്രഃ പുനശ്ചങ്ക്രമതോ2 ധനുഃ .
ചിച്ഛേദ വജ്രമാദായ പുനശ്ചൈനമതാഡയത് ..8.81.1 0 ..
സ തേന സുപ്രഹാരേണ ദിശോ ദീപ്താ ഹ്യപശ്യത .
അന്യച്ച ധനുരാദായ പുനരേവ വ്യകർഷത . .1 1 ..

1 ..മഭ്യഗാത് - ഖ. . 2 -..ശ്ചക്രമതോ - ഖ..

470

തദപ്യസ്യാച്ഛിനദ്രാജാ3 തഥാന്യദ് ഭൂയ ഏവ ച .
അഥ ശക്തിം സമാദായ ചിക്ഷേപ രുഷിതസ്തദാ . .1 2. .
താമാപതന്തീം ദീപ്താസ്യാമുഗ്രാം മൃത്യോരിവ സ്വസാമ്4 .
വജ്രേണ രാജാ5 ചിച്ഛേദ തദദ്ഭുതമിവാഭവത് ..1 3 ..
ഗദാമന്യാം സമുദ്യമ്യ ഹിരണ്യാക്ഷസ്തദാ ശുഭാമ് .
അഭിദുദ്രാവ വേഗേന ക്രുദ്ധഃ സിംഹ ഇവ ദ്വിപമ് ..14. .
തസ്യാപതത ഏവാശു ഗദാം ഹേമപരിഷ്കൃതാമ് .
ചിച്ഛേദ ബഹുധാ രാജാ ധർമാർഥാവിവ6 നാസ്തികഃ ..15. .
അഥൈനം വിപ്രചിത്തിശ്ച ശിനിർബാഷ്കലിരേവ ച .
മയശ്ച സമ്ബരശ്ചൈവ അസിലോമാ ച ദാനവഃ . .1 6..
താരശ്ച കാരകശ്ചൈവ തഥേന്ദ്രദമനഃ സ ച .
കാലനേമിശ്ച7 ഷണ്ഡശ്ച വിപാകഃ പാക ഏവ ച ..17. .

ഇല്വലോ നമുചിശ്ചൈവ വാതാപീ കാലമുംജികഃ8 .
ഏതേ സർവേ മഹാമായാ ദേവേന്ദ്രമഭിദുദ്രുവുഃ9 . . 18..
താനാപതത ഏവാഥ രുദ്രാദിത്യാഃ പ്രമന്യവഃ .
രുരുധുർവിജനേ10 യദ്വദ് ഗജാൻ സിംഹാഃ സമൂർജിതാഃ .. 19. .
തേഷാം തേഷാം ച സംഗ്രാമഃ സുഘോരഃ സമപദ്യത .
അരണ്യേന്യോന്യസംപാതാന്മത്താനാം ദന്തിനാമിവ ..8.81.2 0 ..
തത്രാംശോ11 നാമ ആദിത്യോ രഥേനാമ്ബുദനാദിനാ .
ആയമ്യ കാർമുകം വ്യാസ ദാനവാൻ സമുപാദ്രവത് . .21 . .
സ വിപ്രചിത്തിം ദശഭിഃ ശിനിം പഞ്ചഭിരേവ ച .
ത്രിഭിശ്ച വാഷ്കലിം സംഖ്യേ മയം12 പഞ്ചഭിരേവ ച ..22. .
സംവരം ചൈവ വിംശത്യാ അസിലോമാനമേവ ച .
താരം ച താരകം ചൈവ ഇല്വലം നമുചിം തഥാ . .23 ..

3 തമപ്യസ്യാച്ഛിനദ്രാജാ - ഖ- . 4 സ്നുഷാം - ഖ. . 5 മൃജു - ഖ. . 6 ധർമാഥാനിവ - ഖ. . 7 കാലനേമീ ച - ഖ. . 8 കാലഭുംജിതഃ - ഖ. . 9 .. ദുദ്രുവേ - ഖ. . 10. -വിജയേ - ഖ. . 11 തത്രാംസോ - ഖ. . 12 യമം - ഖ. .

വാതാപിം13 ചേന്ദ്രദമനം വിപാകം പാകമേവ ച .
കാലനേമിം ച ഷണ്ഡം ച തഥാ ചാമീസ്യമുഞ്ജികമ്14 ..24. .
ഏതാൻസർവാൻ സ വിവ്യാധ ദശഭിർദശഭിഃ ശരൈഃ .
വികർഷതാം ച സംഗ്രാമേ ആദിത്യോ ലഘുഹസ്തവാൻ .
ധനൂംഷി യുഗപദ്ദേവശ്ചിച്ഛേദ ച നനാദ ച . .25. .
തത ഏഷാം പുനർവാഹാൻ സൂതാൻ ദിവ്യാൻ ജയധ്വജാൻ .
പ്രഹസന്നിവ വിപ്രേന്ദ്ര സായകൈർബഹുധാകരോത് . .26. .
തേ ഹതാശ്വാ മഹേഷ്വാസാ ഹതസൂതാശ്ച സർവശഃ .
വേഗേന ഖഡ്ഗിനഃ സർവേ അംശമേവാഭിദുദ്രുവുഃ15 ..27. .
താന്മൂർത്തീനിവ ശൈലേന്ദ്രാൻ ഗർജതോ ജലദാനിവ .
അസംഭ്രാന്തസ്തദാദിത്യോ ജാനുഷ്വേവാവപൂരയത് ..28. .
ശരപൂരിതഗുൽഫാസ്തേ ജാനുഷ്വേവ ച ദാനവാഃ .

അംശമുത്സൃജ്യ16 വേഗേന ജഗ്മുരന്യാം ദിശം തദാ ..29..
തതോ ദേവാസ്തദാ ചക്രുർമഹാന്തം തൂര്യനിസ്വനമ് .
സിംഹനാദാശ്ച വിപുലാൻ ബാഹുശബ്ദാംശ്ച പുഷ്കലാൻ . .8.81.3 0 . .
അംശോപ്യായമ്യ ഭഗവാൻ ധനുരിന്ദ്രായുധോപമമ് .
ദാനവാനാം സദൈത്യാനാമകരോത് കദനം മഹത് ..3 1 ..
ശിരാംസി ദാനവേന്ദ്രാണാമംശഃ പ്രഹരതാം വരഃ .
അപാതയത്17 ഫലാനീവ പക്വാനി ശ്വസനോ യഥാ18 . .32 ..
ധാവന്തി കേചിദംശേന19 അശിരസ്കാഃ ശരൈഃ കൃതാഃ .
ഗത്വാ വേഗേന സംഗ്രാമാത് പതന്ത്യൂർവ്യാം ഗതാസവഃ ..33 ..
അപരേ ബാഹുഭിശ്ഛിന്നൈരൂരുഭിശ്ച മഹാബലാഃ .
പതിതാ നിഷ്ടനന്ത്യുഗ്രം20 നിരയസ്ഥാ യഥാ നരാഃ ..34..
ശരപൂരിതസർവാങ്ഗാഃ ശരസംബദ്ധബന്ധനാഃ .
ഭ്രമന്തി തത്ര തത്രൈവ സംസാര ഇവ ദേഹിനഃ21 ..35 ..

---

13 വാതാപീ - ഖ. . 14 മുണ്ഡികം - ഖ . 15 അംശുമേവാഭിദുദ്രുവുഃ - ഖ. . 16 അംശുമുത്സൃജ്യ - ഖ. . 17 അപാലയത് - ഖ., അഫാലയത് (?) . 18 പക്വാനീവ ഘനാവലീ - ഘ., ശ്വസതോ മൃഥാ? -- ഖ . 19 ദന്തേന - ഖ. . 20 ...ന്ത്യുഗ്രാ - ഖ. . 21 രാഗിണഃ (?) ...

472
ന സ തത്രാസ്തി ദൈത്യോ വാ ദാനവോ വാ മഹാബലഃ .
യം22 ശരാ ന വിശന്ത്യുഗ്രാ അംശസ്യ23 സുമഹാത്മനഃ ..3 6. .
ബന്ധുജീവവനം യദ്വദ് വനമാഭാതി24 പുഷ്പിതമ് .
അശോകകിംശുകാനാം വാ തഥാ ദൈത്യബലം ബഭൗ . .37..
അയമംശോയമംശേതി നേത്യയം ചായമിത്യുത .
സർവമംശമയം ദൈത്യാ ഹ്യപശ്യന്ത ഭയാർദിതാഃ . .38. .
സോപി നിത്യായതധനുഃ പരിവേഷീവ ഭാസ്കരഃ .
യം യതഃ പശ്യതേ ദൈത്യം തം തം വിവ്യാധ പത്രിഭിഃ . .3 9. .
നാദദാനസ്തദാ ഹ്യംശഃ സന്ദധാനസ്തഥാപി വാ .
ന വികർഷന്ധനുശ്ചൈവ ലക്ഷ്യതേ ദൈത്യദാനവൈഃ . .8.81.40 . .
മണ്ഡലീകൃതമേവാസ്യ ദൃശ്യന്തേ കാർമുകം മഹത് .
ആദിത്യ ഇവ മധ്യാഹ്നേ ദൃശ്യതേ സ തദാ യുധി ..41 ..
സ ദിവ്യചാപോ25 ലഘുഹസ്തവാൻ ബലീ സദാ മഹാമണ്ഡലഭൂതകാർമുകഃ .
ദദാഹ ശത്രൂൻ പവനേരിതോ രണേ വിഭാവസുഃ ശുഷ്കമിവേന്ധനം മഹദ്26 ..42..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ഏകാശീതിതമോധ്യായഃ27 //81

82

സനത്കുമാര ഉവാച
താംസ്തഥാംശേന ദൈത്യേന്ദ്രാൻ കാല്യമാനാനിതസ്തതഃ .
ദൃഷ്ട്വാ ബലോ മഹാമായോ യന്താരമിദമബ്രവീത് . .1 . .

നയസ്വ മാം യതോംശോയം ദുരാത്മാ ദഹതേ ബലമ് .
യാവദേനം ശിതൈർബാണൈർനയാമി യമസാദനമ് ..2. .
തസ്യാപതത ഏവാംശസ്തദാ പ്രഹരതാം വരഃ .
ധ്വജം ചിച്ഛേദ1 ബാണേന ഹ[illegible]ശ്ചൈകൈകശസ്തദാ . .3 ..

22 -യഃ - ക... 23 ... നംശസ്യ - ഖ. . 24 ധനമാഭാതി - ഖ. . 25 ദീപ്തഹസ്തോ - ഘ. . 26 മഹാനിതി -ഖ. . 27 അധ്യായഃ 139 - ഖ. .
1 ധ്വജാശ്ചിച്ഛേദ - ഖ. .

ഭല്ലേന ച ശിരഃ കായാദ്യന്തുരാശു ന്യപാതയത് .
തഞ്ചൈവ പഞ്ചഭിർബാണൈർലലാടേ സമവിധ്യത . .4. .
തസ്യ ദൈത്യസ്യ തേ ഭാന്തി ലലാടേ പഞ്ച സായകാഃ .
ഘനോദരവിനിഷ്ക്രാന്താ ഭാസ്കരസ്യേവ രശ്മയഃ . .5. .
ദൈത്യോപി ഹി തദാ ധന്വീ2 വിയദുത്പത്യ രോഷിതഃ .
സായകൈർബഹുഭിർവ്യാസ സോംശം സമകിരദ്ബലീ . .6. .
സുവൃഷ്ടിമിവ3 ജീമൂതഃ - - - - ഇവാശനിമ് .
കരാൻ ദിവാകരോ4 യദ്വത് തുഷാരം ചന്ദ്രമാ യഥാ5 ..7. .
തഥാ സ ദാനവോ ദർപാദ്ബലഃ പ്രഹരതാം വരഃ .
അംശമേവാകിരത്തീക്ഷ്ണൈഃ സായകൈർമർമഭേദിഭിഃ . .8. .
ധ്വജം ചൈവാസ്യ ചിച്ഛേദ ബഹുധാ ദാനവേശ്വരഃ .
ഹയാൻ വേഗഹതാൻ കൃത്വാ സാരഥിം ചാപ്യസാരഥിമ് . .9 . .
കാർമുകം ബഹുഭിർബാണൈർവ്യധമ - - - - - .
യഥാംശം സ ചകാരോഗ്രസ്ഥാന്യാനപി ദൈവതാൻ6 ..8.82.1 0 . .
നിരുദ്യമാൻ മഹാമായശ്ചകാര വിരരാസ ച .
ക്വചിദ് ഗീഷ്പതിസംകാശഃ7 ക്വചിദ് ഭാസ്കരസംനിഭഃ .. 11 ..
ക്വചിത്സോമാഗ്നികല്പശ്ച ക്വചിത്താരാഗ്രഹൈസ്സമഃ8 .
ക്വചിത്പർവതസംകാശഃ ക്വചിദ് ഗൃധ്രവപുർധരഃ .. 12 . .
ക്വചിച്ചാകാശമാവിശ്യ അദൃശ്യഃ സോസൃജച്ഛരാൻ .
ശരോപചിതഗാത്രം തച്ഛിന്നം ഭിന്നം വിദാരിതമ് . . 13 . .
വിഷ്ടബ്ധം മൂകവത്സർവം ദേവാനാം ബലമാബഭൗ .
നഷ്ടവാദിത്രനിനദം ഹയഹേഷിതവർജിതമ്9 .. 14. .
ഗജബൃംഹിതവിഭ്രഷ്ടം ശ്രാന്ത10 യോധോഗ്രനാദിതമ് .
നിഷ്പന്ദം തദ്ബലം ഭാതി ചിത്രപ്രത്യർപിതം യഥാ .. 15 ..

2 മ(സ്ര) ഗ്വീ - ഖ.. 3 സവൃഷ്ടിരിവ - ഖ . 4 ദിത്യകരോ - ഖ . 5 ഇവ - ഖ 6 ദേവതാൻ ഖ . 7 ...ച്ഛീപതിസംകാശഃ (?) . 8. ഗ്രഹൈസ്സഹ - ഖ. . 9 ഗർജിതമ് - ഖ. . 10 ശാന്ത - (?) .

ഊർധ്വം നിരീക്ഷതേ തത്ര യഃ കശ്ചിദ്വിബുധോ ബലേ .
ബലസ്തസ്യ ശരൈർവക്ത്രമകരോദ്വി - വദ്ബലീ .. 16. .
- - - -- -- -- -- -- - .
ചേഷ്ടാവിരാഹിതാ11 ശ്വാസൻ യഥാ മോക്ഷപഥി12 സ്ഥിതാഃ . . 17..
താംസ്തഥാ സീദതഃ സർവാൻ ദൃഷ്ട്വാ ബലമഹാർണവേ .
വായുർജയന്തഃ പൂഷാ ച ഭഗശ്ച സുമഹാബലാഃ . . 18..

നദന്തസ്താഞ്ഛസ്തസ്യ ബലസ്യ സമവാരയൻ .
വായുസ്തസ്യ മഹാഭാഗ ശരാന്മേഘാദിവോദിതാൻ13 ..1 9..
മുഞ്ചതോ14 മുച്യമാശ്ച മുശ്ചൈവാഹരദ്ബലീ .
ഭഗോസ്യ കാർമുകം ദിവ്യമച്ഛിനത്പ്രഹസന്നിവ . .8.82.20 . .
ദേഹത്രാണം തഥാ പൂഷാ ജയന്തശ്ചേഷുധീ തഥാ .
- - - - - - - - - - - - - - - - ..21..
സമാർദയൻ ശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈർദേവാ രവിസമപ്രഭാഃ .
സോർദ്യമാനസ്തദാ ദേവൈർബലീ ദനാവപുംഗവഃ . .22 ..
വൃക്ഷൈഃ കാനനജൈർവ്യാസ യുയുധേ ഭീമവിക്രമഃ .
താന്ദ്രുസ്തേ തദാക്ഷിപ്താൻ ബലേന ബഹുധാ ശുഭാൻ ..23 ..
ക്രചുഃശരൈർദേവതേന്ദ്രാസ്തതഃ സ ഗിരിമാവ്രജത് .
ഗൃഹീത്വാ സ മഹച്ഛൃങ്ഗം സമൃഗവ്യാലകിന്നരമ് ..24..
ചിക്ഷേപ സുമഹാനാദം15 പ്രകുർവാണോതിദാരുണമ് .
തഥാ പതൻ സ16 വേഗേന പവനോ ബലവാൻ ബലാത് ..25..
ജഹാര ശൃങ്ഗം തച്ചാപി പപാതാസുരമൂർധനി .
ദാനവാനാം തദാ കോടിമേകാം വീര്യവതാം യുധി ..26 ..
ജഘാന ബലമുക്തം തദ് ഗിരിശൃങ്ഗം മഹാസ്വനമ് .
താൻ ഹതാൻ ദാനവാസ്തേന ശൃംഗേണ ദിതിനന്ദനാൻ ..27. .

11 ചേഷ്ടാവിരഹിതം - ഘ. . 12 മോക്ഷപഥേ (?) . 13 ...നിവോദിതാൻ - ഖ. . 14 മുച്യതോ - ഖ. . 15 സുമഹത് നാദം - ഖ. . 16 പതന്തം - ഖ. .

(475) ദൃഷ്ട്വാ ദേവാംശ്ച താനുഗ്രാനഭജ്യന്ത17 സഹസ്രശഃ18 .
രഥൈരശ്വൈർഗജൈശ്ചൈവ തഥാ ചൈവ പദാതയഃ ..28. .
ഉത്സൃജ്യ വാഹനാന്യന്യേ19 ജീവിതാഭ്യർഥിനസ്തദാ20 .
പ്രമുഞ്ചന്തോ മഹാനാദാൻ പലായന്ത21 സഹസ്രശഃ . .29. .
ദ്രബതസ്താൻ തദാഭ്യേത്യ ഹിരണ്യാക്ഷഃ സ ദാനവഃ (?) .
വിപ്രചിത്തിശ്ച ദനുജഃ പ്രഹ്ലാദശ്ച മഹാബലഃ . .8.82.3 0..
മയ - -22 ഡകോ ദൈത്യസ്താരകഃ ശക്രതാപനഃ .
ഊചിരേ ദാനവാൻ സർവാൻ ദൈത്യാംശ്ച ഭയവിഹ്വലാൻ ..3 1 ..
ഭോ ഭോ ദാനവശാർദൂലാ ദൈത്യാശ്ച സുരശത്രവഃ .
കിം പലായഥ23 തിഷ്ഠധ്വം മാ ഭയം വോസ്തു ദാനവാഃ ..32. .
ക്വ ഗതാ ദാനവാ യൂയം സുഖം ലപ്സ്യഥ വാ ന വാ .
ഏതേ ബലമജാനന്തോ24 ദേവാഃ പൂർവം മഹാബലാഃ . .33 . .
ന പ്രമർദന്തി പാതാലേ സ്ഥിതാന്നാപ്യസുരോത്തമാഃ25 .
നിഃശേഷാൻ പ്രമഥിഷ്യന്തി പാതാലേപി കുലാധമാഃ ..34..
മാ യാത വിനിവർതധ്വം രിരക്ഷിഷത26 സർവശഃ .
സുയുദ്ധേനാത്മനോ ദൈത്യാ മാ ഭയം വോത്ര ജീവിതേ ..3 5..
ക്വ ഗതം ദനുജത്വം വഃ ക്വ ഗതാ ദൈത്യതാ ച വഃ27 .
ക്വ ച വൈരം സുരൈഃ സാർധം ക്വ രാജ്യഹരണം ഗതമ് ..3 6. ...
യദ് ധൈര്യം28 യശ്ച വോ ദർപഃ കുലം ജന്മ29 ച യദ്ധി വഃ30 .
യച്ച വോ30 ഗർജിതം പൂർവം തസ്യ കാലോയമാഗതഃ . .37..
തദാ ബ്രുവത യദ32 ദൈത്യാ ന ബാലാ33 വയമിത്യുത .
വയമേകൈകശോ യോഗ്യാ ദേവാനാം നാശനേപി34 ച ..38..

തസ്യ കാലോയമദ്യേഹ പ്രാപ്തഃ കിം വിപലായഥ35 .
തത് സർവം ഗർജിതം വോദ്യ ജാനാമ്യഹമതഃ പരമ് . .39..

17 ദൃഷ്ട്വാന്യേ ദാനവാഃ സർവേ വ്യഭജന്ത (?) . 18 സുരശത്രവഃ - ഘ. . 19 വാഹനാനന്യേ - ഖ. . 20 ജീബിതേനാർഥിന- സ്തദാ - ഖ. . 21 പ്രവിലീനാസ്തദാ ദൈത്യാ ദാനവാശ്ച - ഘ. . 22 യമമുക്തോ - ഖ. . 23 പലായത - ഖ . 24 ഏതൈർബലമജാനന്തോ - ഖ. . 25 സ്ഥിത്വാ നാപ്യസുരോത്തമാഃ - ഖ . 26 രരക്ഷാരുത - ഖ. . 27 ഗതോ ദൈത്യശ്ച വഃ - ഖ. . 28 യദ്വൈരം - ഖ. . 29 കുലജന്മ - ഖ. . 30 മഹർദ്ധിമത് - ഘ. . 31 തേ - ഖ. . 32 യത്തദ്ബ്രുവതേ തദാ - ഖ., യത്തു ബ്രൂത തദാ - ഘ. . 33 ബലിനോ - ഘ. . 34 നാശനേതി - ഖ. . 35 .. ഷിഞ്ചി പലായത - ഖ. .

ശരദമ്ബുദവദ് ദൈത്യാ വ്യർഥം മാ യാത ഭീരിഹ36
നിവർതധ്വമധർമജ്ഞാ യുധ്യധ്വം കൃതനിശ്ചയാഃ ..8.82.40 . .
വീക്ഷധ്വം മേ സപുത്രസ്യ മഹത് കർമ കുലാധമാഃ .
കശ്യപസ്യ സുതഃ ശ്രീമാൻ ഹിരണ്യാക്ഷോസ്മി ദാനവാഃ ..41 . .
അന്ധകശ്ച സുതോയം മേ ബ്രഹ്മദത്തവരഃ ശുഭഃ .
ഹിരണ്യകശിപോർവീര്യം യദഭൂദസുരോത്തമാഃ ..42 . .
ദ്വിഗുണം തന്മമാപ്യസ്തി വീക്ഷധ്വം തദശംകിതാഃ .
അദ്യ ചൈതാൻ മയാ സർവാൻ ഹതാൻ പശ്യത ദാനവാഃ ..43 ..
സംഗ്രാമേ യദി തിഷ്ഠന്തി സർവേ ദേവാ മമാഗ്രതഃ .
അദ്യ ത്രൈലോക്യമവ്യഗ്രം ഹതേഷ്വസുരശത്രുഷു . .44. .
വിജ്വരാ ഭോക്ഷ്യഥ37 സുഖം മയേന്ദ്രേണാസുരോത്തമാഃ .
മാ വോസ്തു ഭയമദ്യേഹ യഥാ തിഷ്ഠന്തി സാധവഃ38 .
സപുത്രം മാം യുധി യഥാ വീക്ഷമാണാസ്തു തിഷ്ഠത ..45 .
സനത്കുമാര ഉവാച
ത ഏവമുക്താ വിപ്രേന്ദ്ര ഗജാസ്തോത്രാർദിതാ ഇവ .
വിനിവൃത്താഃ പുനഃ സർവേ ലജ്ജയാതിസമാവൃതാഃ39 . .46. .
തേ ഛത്രസംഛാദിതവക്ത്രപദ്മാ ലജ്ജാസമാവിഷ്ടവിരാഗവക്ത്രാഃ40 .
ന തസ്യ രാജ്ഞോ മുഖതോവതസ്ഥുസ്തിമേരിവാർത്താഃ സലിലേല്പമീനാഃ ..47..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ അസുരാക്രോശനോ നാമ ദ്വദ്യശീതിതമോധ്യായഃ //82

83
സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ തേ ദാനവാ വ്യാസ നിവൃത്താ രണമൂർധനി .
ദുഷ്കരം തം തദാ ചക്രുർവേഗം നദ്യ ഇവാർണവേ . . 1 . .

36 ഭീവിഹഃ - ഖ., ഭീതവത് - ഘ .37 ഭോജ്യ?, - ഖ. . 38 സാപവഃ - ഖ. . 39 സ(ശ)യാവൃതാഃ (?) . 40 വിചാരവക്ത്രാഃ - ഘ. .

പ്രഹ്രാദശ്ചാനുഹ്രാദശ്ച ശിനി1 ര്ബാഷ്കല ഏവ2 ച .
വിരോചനോ ബലിർബാണോ ബലോന്യോ ദേവകണ്ടകഃ3 ..2..
വിപ്രചിത്തിശ്ച ഷണ്ഡശ്ച ഹ്രദശ്ച സ ശതോദരഃ .
യമോസുരശ്ച വ്യംസശ്ച ശതാവർത്തോ ഹുതോദരഃ ..3 ..
കേശീ ച നമുചിശ്ചൈവ തഥേന്ദ്രദമനോസുരഃ .
മയോ മുര4സ്താരകാക്ഷോ വിദ്യുന്മാലീ പ്രഭാകരഃ . .4..

താരശ്ച താരകശ്ചൈവ ബകശ്ചാടിശ്ച വിശ്രുതഃ .
മൂകശ്ചൈവ കുഭശ്ചൈവ കാർതസ്വനമഹാരവൗ ..5..
വാതാപീ ചേല്വലശ്ചൈവ തഥൈവേല്വകബല്വലൗ .
കേതുശ്ച ശതകേതുശ്ച രാഹുഃ സ്വർഭാനുരേവ ച ..6..
ശമ്ബരോ നമുചിശ്ചൈവ കാലശമ്ബര ഏവ ച .
ദുന്ദുഭിർമഹിഷശ്ചൈവ ശതദുന്ദുഭിരേവ ച . .7..
കാലനേമീ വിപാകശ്ച പാകോ ദുര്യോധനസ്തഥാ .
ഹസ്തീ സുന്ദനിസുന്ദൗ ച ശരഭഃ കാല ഏവ ച ..8..
വൃഷപർവാ5 ശതാക്രന്ദഃ6 ശതാവർത്തോഥ ധേനുകഃ .
പ്രലമ്ബശ്ച ബകശ്ചൈവ7 ഗജോ ഹാലാഹലസ്തഥാ ..9..
സൈംഹികേയാശ്ച വിഖ്യാതാഃ പൗലോമാഃ കാലകാസുതാഃ .
നിവാതകവചാശ്ചൈവ ബാലേയാശ്ച തഥാ ഗണാഃ . .8.83.1 0..
ബാണസ്യ ച സുതാഃ സർവേ കാലഖംജാശ്ച വിശ്രുതാഃ .
വൃത്രോ വൃത്തശ്ച സഗണസ്തഥാന്യേ സുമഹാബലാഃ ..1 1 ..
തസ്യ സൈന്യസ്യ വിപ്രേന്ദ്ര നർദതഃ സംബഭൗ തദാ .
വേഗഃ സ സിന്ധുരാജസ്യ വേലാം പ്രതി യഥാ മഹാൻ ..12..
വാദിത്രരവസംമിശ്രൈഃ സിംഹനാദൈഃ സുപുഷ്കലൈഃ .
രഥനേമിഹയാനാം ച ഗജാനാം ബൃംഹിതൈഃ സഹ .. 13 . .
സ ശബ്ദസ്തുമുലോ വ്യാസ ത്രൈലോക്യമവപൂരയത് .
ദേവാഹ്യപി8 സുസംയത്താഃ സർവോദ്യോഗേന സംസ്ഥിതാഃ . .14..

1 നിശി - ഖ, ശിവി - ഘ. . 2. .ര്ബാഷ്കലിരേവ - ഘ. . 3 വാതോഥ കംപനഃ - ഘ. . 4 ...സുര - ഖ. . 5 വിശപർവാ - ഖ. . 6 ശതാനന്ദഃ - ഖ. . 7 ധ്വകശ്ചൈവ - ഖ . 8 ദേവാപി ഹി - ഖ. .

പ്രത്യഗൃഹ്ണന്ത താൻ9 ദൈത്യാൻ ക്രോധതാമ്രായതേക്ഷണാഃ10 .

-- - - - - - - - - - .. 15 . .
അസിഭിഃ പാത്യമാനൈശ്ച ശതഘ്നീഭിശ്ച സർവതഃ .
ഉൽകാഭിരിവ തദ് വ്യോമ ചിചിത്രമഭവത്തദാ . .1 6. .
ശരാസിഭിന്നകൃത്താനി11 പതന്ത്യുർവ്യാം ശിരാംസി ഹി12 .
താലേഭ്യ13 ഇവ പക്വാനി ഫലാനി മുനിസത്തമ .. 17. .
മുകുടൈർഹാരകേയൂരൈഃ ശ്രോണീസൂത്രൈശ്ച സപ്രഭൈഃ .
നിഷ്കൈർദുകൂലൈഃ കടകൈരംഗുലീയൈഃ സകുണ്ഡലൈഃ . .18..
ഉരച്ഛദൈഃ കങ്കതീഭിഃ14 കരപാലൈശ്ച ദന്തിനാമ് .
വ്യജനൈർബാലവൃന്തൈശ്ച15 ഛത്രൈർമണിഭിരേവ ച . .1 9..
പട്ടൈശ്ച കാഞ്ചനൈർദിവ്യൈഃ കവചൈശ്ച മഹാപ്രഭൈഃ .
ശിരോഭിശ്ചരണൈശ്ചൈവ കരൈ16ര്വക്ത്രൈർമഹാപ്രഭൈഃ ..8.83.2 0 ..
പ്രതോദൈശ്ച കുഥാഭിശ്ച യോക്ത്രൈശ്ച കനകോജ്ജ്വലൈഃ .
തത്ര യുദ്ധനിശാ ഭാതി17 താരാഭിർദ്യൗരിവാപരാ ..21..
തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ ക്വ മേ യാസി നാസ്തി മോക്ഷസ്തവാദ്യ വൈ .
സ്ഥിതോഹം പ്രഹരസ്വേതി ന മേ ഭീസ്തിഷ്ഠ മേഗ്രതഃ ..22. .
കിം ഗർജസി വൃഥാ വ്യോമ്നി ശരദീവ ബലാഹകാഃ .
കർമണാ ദർശയ ക്ഷിപ്രം ഗർജിതം തേദ്യ നിഷ്ഫലമ് . .23 . .
നൈവം പ്രഹ്രിയതേ മൂഢ മാ18 വീക്ഷസ്വ ദൃഢോ ഭവ .

തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ ക്വ ഗന്താസി മമ ഹത്വാ പ്രിയം സുതമ് . .24..
സ്ഥിതോസ്മ്യേഷ നയിഷ്യാമി19 ത്വാമദ്യ യമസാദനമ്20 .
അദ്യ തേ - രതാം സർവാം ദേവാധമ സുദുസ്സഹാമ് ..25..
നാശയിഷ്യന്തി മദ്ബാണാസ്തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ മമാഗ്രതഃ .
ദാനവാധമ ദേവോസ്മി നാസ്മി21 ഭീതോഹമാഹവേ22 ..26. .
9 പ്രഗൃഹ്ണസ്താംശ്ച - ഖ. . 10 ക്രോധതാമ്രായതേക്ഷണാ(ന?ഃ?) - ഖ. .

11 .. .ഭിർനികൃത്താനി (?) . 12 തു - ഖ- . 13 തലേഭ്യ - ഖ. . 14 കങ്കടീഭിഃ - ഖ. . 15 ..സ്താലവൃന്ദൈശ്ച - (?) . 16 കലൗ - ഖ . 17 യുദ്ധദിശാ - ഖ, യുദ്ധായനിർഭാതി? - ഘ. .' 18 മോ - ഖ. . 19 കരിഷ്യാമി - ഖ. . 20 ത്വാമപ്യദ്യ - ഖ., യമാതിഥിമ് (?) . 21 നാസ്തി - ഖ. . 22,ഭീതഹമാഹവേ - ഖ. .

479
ഏവം വദന്തോ യുയുധുരൃഥാ മത്താ മഹാഗജാഃ .
പരസ്പരവധാസക്താ യോധാസ്തത്ര സഹസ്രശഃ ..27..
അന്യോന്യമേവമാഭാഷ്യ പ്രൈഷയന്യമസാദനമ് .
സിദ്ധാശ്ച ചാരണാശ്ചൈവ വ്യോമ്നി സർവേ വ്യവസ്ഥിതാഃ ..28..
സാധയന്തി23 രമന്തേ ച നദന്തി24 ച യഥാമ്ബുദാഃ .
മമായം ദാനവഃ25 സംഖ്യേ ഹതോ ഭർതാ വിനിർമിതഃ ..29..
അയം ദേവസ്തവ പതിർമാ പാരക്യേ മനഃ കൃഥാഃ .
കിമേവം ലോഭയുക്താസി ശ്രേഷ്ഠം ശ്രേഷ്ഠം പരീക്ഷസേ . .8.83.3 0 ..
സ്വയംഗ്രാഹോ ന ചേഹാസ്തി26 ലേഖ്യം വാചയ മാ ത്വര27 .
അസന്തുഷ്ടം മനഃ കിന്തേ28 സംതുഷ്ടാ ഭവ സുന്ദരി ..3 1 ..
ഭാഗോയം തേ സുരൈർദത്തസ്തം ഗൃഹീത്വാ വ്രജാലയമ്29 .
ഏവമപ്സരസശ്ചാത്ര വദന്തി ച ഹസന്തി ച ..3 2..
സമരേ30 നിഹതേ31 യോധേ32 കുർവന്തി കലഹം തഥാ .
മേഖലാവലയോന്മിശ്രം താസാം തത് കലഭാഷിതമ് ..3 3 . .
ശ്രുത്വാ ശ്രുത്വാ ച തേ യോധാ യുയുധുർഭയവർജിതാഃ .
വൽഗിതാ സ്ഫോടിതൈ33ശ്ചൈവ ദിശഃ സർവാ വ്യനാദയൻ ..34..
തത് തപ്രവാദിതഗജോപബൃംഹിതവൽഗിതാകുപിതസിംഹനാദിതമ് .
ദേവദാനവഭയപ്രവർത്തനം34 ജീവിതാന്തകരമാബഭൗ35 രണമ് ..3 5 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ത്ര്യശീതിതമോ36ധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
സ യുദ്ധയജ്ഞസ്തത്രാഗ്ര്യോ1 രാജ്യാർഥമഭവത്തദാ .
തത്ര യജ്വാ2 സ്വയം ദേവഃ3 സഹസ്രാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ ..1..

23 സീധയന്തീ - ഖ. . 24 നദന്തോ (ന്തേ) - ഖ . 25 ദാനവാഃ - ഖ. . 26 നദീഹാസ്തി - ഖ. . 27 മാ ത്വരീ - ഖ. . 28 കസ്തേ - ഖ. . 29 പ്രജാന്നയേ - ഖ. . 30 അപരേ (?) . 331 ഹിത്യം?, . 32 യോധം - ഖ. . 33 സ്ഫോടിതാ - ഖ. . 34 പ്രവർദ്ധനം (?) . 35 ജീവിതാന്തകരണം ബഭൗ -ഖ. . 36-39 ഖ . 1 സ്തത്രോഗ്രോ (?) . 2 യഷ്ടാ - ഘ. . 3 ദേവം - ഖ. .

480
സഹ ദേവൈഃ സുരാധ്യക്ഷഃ കുശാസ്തസ്യ ശരാ മതാഃ .
ആയുധാനി വിചിത്രാണി സ്രുവാ4 യൈർഹൂയതേ ഹവിഃ . .2 . .
ഹവിഃ പ്രാണാഃ സമാഖ്യാതാ5 അഗ്നിർമൃത്യുർമഹാപ്രഭാ6 .

മന്ത്രാശ്ചാസ്ത്രാണി ദിവ്യാനി പുരോഡാശാഃ ശിരാംസ്യപി . . 3 . .
സോമസ്തത്ര ജയോഭൂന്നു7 രുദ്രാശ്ചാധ്വര്യവോഭവൻ8 .
ആദിത്യാ ബഹ്വൃചശ്ചാസൻ ഹോത്രം ച9 വസുഭിഃ കൃതമ് . .4..
ബ്രഹ്മോ സമഭവച്ചാത്ര സ്വയം ദേവോ ബൃഹസ്പതിഃ .
ശാമിത്രം ചാശ്വിനൗ തൗ തു യജ്ഞേ ഏവം വ്യവർത്തത10 . .5..
പശുസ്തത്രാഭവദ്ദൈത്യോ ഹിരണ്യാക്ഷഃ സഹാനുഗഃ11 .
ഏവം ബഭൗ തദാ യജ്ഞോ ദൈത്യാനാം ശിശിരാധിപഃ(?) .. 6..
ഹിരണ്യാക്ഷോഭവദ്യജ്വാ ദൈത്യദാനവനായകഃ .
വിപ്രചിത്തിരഭൂദ് ഹോതാ പ്രസ്ഥാതാരശ്ച12 ദാനവാഃ ..7..
ഉദ്ഗാതാ ചൈവ പ്രഹ്ലാദഃ ശുക്രോ ബ്രഹ്മാ ച സുവ്രതഃ .
പശുരിന്ദ്രഃ സഹസ്രാക്ഷ ഏവം സോയജദവ്യയഃ . .8. .
തസ്□□□സ്തദാ മഹായജ്ഞേ വർതമാനേ മഹാഭയേ .
ഇന്ദ്രഃ സമാസദദ്ദൈത്യം ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാബലമ് ..9 ..
വായുരഭ്യായയൗ തൂർണം വിപ്രചിത്തിം മഹാബലഃ .
സക്തോഭൂത് സംവരേണാംശോ ബലേന13 ഭഗ ഏവ ച ..8.84.1 0. .
വിരോചനേന പൂഷാ ച മിത്രോ ബലിമഥാസജത് .
ബാണേന വരുണഃ സാർധമന്ധകേന യമസ്സഹ . .1 1 . .
ജയന്തേനേല്വലഃ സാർധം മയേന15 സഹ ചന്ദ്രമാഃ .
അഹിർബുധ്ന്യേന രാഹുശ്ച കാപാലീ ശതകേതുനാ . .1 2 ..
അജൈകപാത് കാലനേമിം ജ്വരഃ കാർതസ്വനേന ച .
പ്രഹ്ലാദേനാര്യമാ സാർധമനുഹ്ലാദേന വൈ ധരഃ . . 13 ..

4 സ്രുവോ - ഖ. . 5 .ശ്ചാന്ധക (ആഖ്യാ?) - ഘ. . 6 പ്രഭുഃ - ഘ.. ...പ്രഭഃ (?) . 7 ജയോഭൂച്ച - ഘ. . 8 പർവണാഭവൻ - ഘ. . 9 ... ന്നോത്രം - ഖ., ഉദ്ഗാത്രാ - ഘ. . 10 ന്യവർതത - ഖ., പ്രവർതത - ഘ.. 11 സഹാനുഗൈഃ - ഘ. . 12 പ്രസ്തോതാരശ്ച (?) . 13 സംവരേണാശുർബലേന - ഖ. . 14 ...മഥാസൃജത് - ഖ., മയുധ്യത - ഘ. . 15 യമേന - ഖ. .

481

ധ്രുവോ ഹ്രദേന16 സംസക്തോ ഹ്യന്യേ ചാന്യൈർമഹാബലാഃ .
ഹിരണ്യാക്ഷസ്തദേന്ദ്രസ്യ17 ദൃഢമായമ്യ കാർമുകമ് ..14. .
വിവ്യാധ ഗജമേകേന കുമ്ഭദേശേ മഹാബലഃ .
ദേവേന്ദ്രം പഞ്ചഭിർബാണൈർജത്രുദേശേ സമാഹനത്18 .
ഷഡ്ഭിർലലാടേ വിവ്യാധ ഗജം ഭൂയശ്ച സപ്തഭിഃ . .1 5. .
സ ഗജസ്തൈഃ ശരൈർഭിന്നഃ ക്ഷരൻ രുധിരമാബഭൗ .
ഗൈരികാമ്ബുപരിസ്രാവീ ശ്വേതഃ പർവതരാഡിവ .. 1 6..
തസ്യ ക്രുദ്ധസ്തദാ ശക്രോ വജ്രേണ ശതപർവണാ .
പ്രഹാരമദദദ് വ്യാസ ഗണ്ഡദേശേ നനാദ ച . . 17. .
സ വജ്രഘാതം ദൈത്യേന്ദ്രഃ പുഷ്പഘാതമിവോർജിതമ് .
അചിന്തയാനഃ സഗജം ശക്രമേവാർദയദ്ബലീ . . 1 8..
ഗജോപി തേന നിർഭിന്നഃ ക്ഷരദ്രുധിര ആബഭൗ19 .
ഹവിഷേവാനലഃ ക്രോധാത് പ്രജജ്വാല ജഗർജ ച . .1 9..
സ വേഗം മഹദാസ്ഥായ അംകുശേന ച ചോദിതഃ .
ഹിരണ്യാക്ഷരഥം തൂർണം ജഗ്രാഹ രഥകൂബരേ .. 8.84.20 ..
ഗൃഹീത്വാ സ തമുത്ക്ഷിപ്യ20 ചിക്ഷേപ ഗജസത്തമഃ .

മേരുശൃംഗമിവോത്ക്ഷിപ്യ സമേഘം ശ്വേതകുണ്ഡലീ . .2 1 . .
ഗത്വാ മുഹൂർത്തം വേഗേന പതൻ രഥവരോ21 ബഭൗ22 .
സ്വർഭാനുനാ ഹതഃ പൂർവം സരഥോ ഭാസ്കരോ യഥാ . .22 . .
തത്ര സമ്യക് സ്ഥിതം ഭൂമൗ ഹിരണ്യാക്ഷരഥം പുനഃ .
ആജഗാമ ഗജസ്തൂർണം23 ജിഘൃക്ഷുർമുനിസത്തമ . . 23 . .
പ്രസാരിതകരോ ദന്തീ സ്തബ്ധദൃക്കർണബാലധിഃ .
അഭ്യധാവത വേഗേന ഗരുത്മാനിവ പന്നഗമ് . .24. .
തമാപതന്തം വേഗേന സമീക്ഷ്യാസുരസത്തമഃ .
ബഭാര24 സ തദാ വ്യോമ്നി ഗരുത്മാനിവ പന്നഗമ് . .25..

16 ഹ്രാദേന (?) . 17... സ്തഥേന്ദ്രസ്യ - ഖ., സ്സുരേന്ദ്രസ്യ - ഘ . 18 സമാഹതഃ - ഖ. . 1 9... മാബഭൗ - ഖ. 20 ന (ത) ദോത്ക്ഷിപ്യാ - ഖ. . 21 ദ്രഥവരോ - ഖ . 22 മതൗ - ഖ. . 23 രഥം തൂർണം - ഖ . 24 ദഗാര (?) - ഖ, വഘാര - ഘ. .

482

തം തു മണ്ഡലമാവൃത്തം ഗജോപ്യനു തഥൈവ ഹി .
സ്തബ്ധദൃക്കർണലാംഗൂലഃ പ്രസാരിതകരോഭ്രമത് . .26..
ഹാഹാകൃതമഭൂത് സർവം സാധുസാധ്വിതി ചോഭയോഃ .
ബലയോർദേവദൈത്യാനാം മൂകവച്ചാഭവത്പുനഃ .. 27..
സാധു ദൈത്യേതി ചാന്യേഷാം ഹിരണ്യാക്ഷേതി ചൈവ ഹി25 .
സ ഗജസ്കന്ധഗോ ഭാതി ഭ്രമൻ സുരഗണേശ്വരഃ ..28..
സപക്ഷ ഇവ26 ശൈലേന്ദ്രേ മഹിഷോഗ്രം സമാസ്ഥിതഃ27 .
ഹിരണ്യാക്ഷശ്ച ദൈത്യേന്ദ്രോ ഭ്രമിത്വാ ത്രിർമഹാസുരഃ . .29..
ഗജം ദ്രുതമിവോത്സാര്യ രഥേ തസ്ഥൗ മഹാബലഃ .
യുധ്യമാനസ്തു ദൈത്യേന്ദ്രോ ദൃഢമായമ്യ കാർമുകമ് . .8.84.3 0 . .
ദേവരാജം ശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ സമന്താത് പര്യവാരയത് .
സ തൈഃ ശരൈസ്തദാ വ്യാസ മർമസംധിഷു താഡിതഃ ..3 1 . .
വജ്രേണ ശതധാ തസ്യ കവചം പ്രവ്യശാതയത് .
ഹയാനാം ചൈവ യോക്ത്രാണി സർവാണ്യേവ ത്വകൃന്തത ..3 2..
രശ്ശ്ച സൂതഹസ്തസ്ഥാൻ പ്രതോദം ചൈവ കാഞ്ചനമ് .
ചിച്ഛേദ വഹുധാ ശക്രഃ പ്രഹസന്നിവ വീര്യവാൻ . .33 ..
ഛിന്നയോക്ത്രാസ്തതോസ്യാശ്വാഃ സ്വഛന്ദാഃ സംപ്രതസ്ഥിരേ28 .
ഹിരണ്യാക്ഷോപ്യവപ്ലുത്യ ഗദയാ സമതാഡയത്29 ..34..
ഗജം സുരപതിം ചൈവ ഖങ്ഗേന സ മഹാസുരഃ .
സ ഗജസ്തേന ഘാതേന ത്യക്ത്വാ തം രഥസത്തമമ് . . 35..
ശകൃന്മൂത്രം സൃജൻ വ്യാസ പ്രാദ്രവദ് ബലവാംസ്തദാ .
മർദയാനോ നശ്ചൈവ ഭ്രാമയൻ സുരസത്തമമ്30 ..3 6 ..
അസിനാഭ്യാഹതശ്ചാപി ദേവരാജോ മഹാബലഃ .
നാർത്തിമാനഭവത് സംഖ്യേ ന - - - - - - -31 . .37. .

25 ഹ - ഖ. . 26 സപക്ഷമിവ - ഖ. . 27 മഹിഷോഗ്നിസമാസ്ഥിതഃ - ഖ. . 28 സമതസ്ഥിരേ - ഖ. . 29 മാസ ... - ഖ. . 30 ബഭ്രാമാശു രസ്തദാ (?) . 31 ന ചാപ്യ.. .ക്ഷമാബഭൗ - ഖ., ച ക്ഷതമനാ - ഘ. .

483

സ ദാനവേന്ദ്രപ്രഹതേന ദന്തിനാ മഹാബലഃ പ്രസ്രുതദാനഗന്ധിനാ .

അമൃഷ്യമാണഃ പ്രയയൗ പ്രമാഥിനാ ഹിരണ്യനേത്രേണ യുധി പ്രമാഥിതഃ ..38..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ചതുരശീതിതമോധ്യായഃ .

സനത്കുമാര ഉവാച
വിപ്രചിത്തിർമഹാമായോ വായും ബഹുഭിരാശുഗൈഃ .
അവാകിരദ്ദനുസുതോ വൃഷ്ട്യേവ ഹി ജലപ്രദഃ . .1 ..
സംഛാദയൻ തദാ വ്യാസ മണ്ഡലീകൃതകാർമുകഃ .
ഇ□□ശ്ചിക്ഷേപ തീക്ഷ്ണാഗ്രാഞ്ഛലഭാൻ സാഗരോ യഥാ ..2..
ധാരാ ബലാഹകാദ്യദ്വ1 ജ്ജ്യോത്സ്നാശ്ചന്ദ്രമസോ യഥാ .
രശ്മയോ ഭാസ്കരാദ്യദ്വദ്2 ഹിമം ഹിമഗിരേരിവ .. 3 ..
തഥാ3 തേ ശരസംഘാതാ4 ധനുഷോ മണ്ഡലീകൃതാത് .
വിപ്രചിത്തേർവിനിഷ്പേതു - - - - - - - -5 ..4. .
ഭാസ്കരം ഛാദയാ□□□സ്താഞ്ഛരാനാപതതോ ബലീ .
ഭഗവാനനിലോ വേഗാദസുരേഷു ന്യപാതയത് ..5..
തൈഃ ശരൈസ്തസ്യ ദൈത്യസ്യ ദാനവാ ബഹവോ7 ഹതാഃ .
ഛിന്നാശ്ച നിഷ്ടനന്ത്യുർവ്യാം നിരയസ്ഥാ യഥാ നരാഃ . .6 ..
താംസ്തഥാ നിഹതാൻ8 ദൃഷ്ട്വാ വിപ്രചിത്തിർമഹാസുരഃ .
അവപ്ലുത്യ രഥാദ് വായോർബാഹുയുദ്ധമയുധ്യത ..7..
തസ്യ യുദ്ധപ്രസക്തസ്യ വായോർബലമവർധത .
അമന്യന്ത സുരാശ്ചൈവ നിഗൃഹീതം ദനോഃ സുതമ് ..8..
അഥോത്പത്യ തദാ വേഗാദ് ഗദയാ പവനം ദൃഢമ് .
അതാഡയത് ഹിരണ്യാക്ഷോ ഗണ്ഡദേശേ മഹാബലഃ . .9. .

1 ബലാഹകാനാം ച - ഘ. . 2.. ശ്വൈ (ച്ചൈ?) വ - ഖ. . 3 കുഥാ - ഖ. . 4 ശരണംയാത്രാ - ഖ. . 5 ...ര്വീക്ഷാമൃന്മഥഭേദതഃ (?) - ഖ. . 6 ബലാ(ത്) - ഖ. . 7 ബഹുശോ - ഖ. . 8 വിഹതാൻ - ഖ. . 9 വായും ബാഹുയുദ്ധേന യോധയത് (?) .

484
സ തേന സുപ്രഹാരേണ ഹിരണ്യാക്ഷസ്യ - - - .
---ന്യന്ന10 കിഞ്ചിച്ച തത11 ഏവ സ ദാനവമ്12 ..8.85.10..
പരിത്യജ്യ യയൗ തൂർണമന്യദേശം13 മഹാബലഃ .
അംശസംവരയോശ്ചാപി സുമഹന്മുനിസത്തമ ..11..
യുദ്ധം സമഭവദ് ഘോരം ദ്രഷ്ടൄണാം14 തുഷ്ടിവർധനമ് .
അംശോസ്യാപതതസ്തൂർ□□ സംവരസ്യ മഹാബലഃ ..12..
ദർശ□□ല്ലാഘവം സമ്യഗ് ധ്വജം ചിച്ഛേദ കാംചനമ് .
ധനുശ്ച പംചധാ കൃത്വാ ഹ്യാന്നിന്യേ യമക്ഷയമ് .. 13 ..
തതോസ്യ സാരഥേഃ കായാച്ഛിരോ ഭൂമാവപാതയത് .
ഭൂയ ഏനം ചതുഃഷഷ്ട്യാ സായകാനാമവിധ്യത ..14..
സ മായാം താമസീം ഘോരാം സമാവിശ്യാശു ദാനവഃ .
ഉപലൈശ്ചാപി വജ്രൈശ്ച ഗദാഭിഃ പരിഘൈരപി ..15..
കംകടൈഃ കരവാലൈശ്ച ഭിന്ദിപാലൈരയോഘനൈഃ .
ജഘാന സരഥം ദേവമംശം15 വ്യാസ രണാജിരേ .16..
സ സംദൃശ്യ16 സമന്താച്ച പാത്യമാനം17 മഹാഭയമ് .
അംശോ മൂഢോ രണം ത്യക്ത്വാ പ്രയയാവന്യതോ ഭയാത് ..17..
ഭഗോ ബലം18 സമാസാദ്യ രഥേനാമ്ബുദനാദിനാ .

തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി തം ദൈത്യമുക്ത്വാ വിവ്യാധ പത്രിണാ ..18..
സ സായകം സമാദായ ബലോസുരമഹാരഥഃ .
ഭഗം19 ഹസ്തതലേ തൂർ□□ നിർബിഭേദ രരാസ ച ..19..
തത ഏനം സമാസാദ്യ മായയാ പ്രഹസന്നിവ .
ആഹത്യോരസി പാദേന സ്വരഥം പുനരാവ്രജത് ..8.85.20..
തസ്യ തല്ലാഘവം ശൗര്യമമൂഢത്വം സവീര്യതാമ്20 .
ദൃഷ്ട്വാ ദേവാസുരാഃ സർവേ സാധുസാധ്വിത്യപൂജയൻ ..21..

10 ത്യന്ത - ഖ. .. 11 തപ - ഖ. .. 12 ദാനവ: - ഖ. .. 13 മധ്യദശം - ഖ. .. 14 ദംഷ്ട്രിൻ (?) - ഖ. . മാശു - ഖ. .. 16 സമദൃശ്യൻ - ഖ. .. 17 പാതയാൻ - ഖ. .. 1= ബലി - ഖ. .. 19 ഭഗോ - ഖ. . 20ച വീര്യവാൻ - ഖ. .

485
ഭഗോപി ലജ്ജയാവിഷ്ടഃ പദാ തേനാഹതസ്തദാ .
മുശലേന □□□□□സ്തസ്യ രഥഞ്ചൈവ സസാരഥിമ് .22..
നാമശേ□□□സ്തദാ കൃത്വാ വിനനാദ യഥാമ്ബുദഃ .
സ്യന്ദനം തു ബലസ്ത്യക്ത്വാ ചൂർണിതം സഹയം തദാ ..23..
ഭഗസ്യ കാർമുക ദിവ്യം ഭൂമിസ്ഥശ്ചാച്ഛിനദ്21 ബലീ .
തത ഏനം പൃഷത്കേന ലലാടേ സമതാഡയത് ..24..
ഹസ്തയോശ്ച പുനർവ്യാസ ശരൈർവിവ്യാധ സപ്തഭിഃ .
ഗൃഹ്ണതഃ കാർമുകം ചാസ്യ പൃഷ്ഠദേശേ22 ബലോച്ഛിനത്23 .25..
പുനശ്ചാന്യത് പുനശ്ചാന്യത് സ ജഗ്രാഹ തതോ ഭഗഃ24..
മുശലം കാലമൂലം തത് സർവഘാത്യനലപ്രഭമ് ..26..
ഹതോസീതി തമുക്ത്വൈവ ചിക്ഷേപ ബലനാശനമ് .
തമാപതന്തം മുശലം ബലോ ദാനവപുംഗവഃ ..27..
ശരൈർവിഷ്ടമ്ഭയാമാസ നന്ദീ മൃത്യും യഥാത്മനഃ .
അഥ25 പ്രതിഹ്തം മത്വാ മുശലം സോസുരഃ പുനഃ ..28..
ധനുഷ്കോടയാ ഭഗം മൂർധ്നി ബലവാൻ സമതാഡയത് .
രഥശ്ച സഹ സൂതേന ഗൃഹീത്വാ കൂബരേ പുനഃ .. 29..
ചിക്ഷേപ ദക്ഷിണസ്യാം സ26 വായുർഗിരിമിവാർണവേ .
പൂഷാ വിരോചനം ദേവഃ ശരൈർബഹുഭിരാശുഗൈഃ ..8.85.30..
വിവ്യാധ സമരേ ക്രുദ്ധഃ സ ച തം പ്രത്യവിധ്യത .
സപ്തഭിർനിശിതൈർബാണൈ (?)രിഷുഭിർമർമഭേദിഭിഃ ..31..
ക്രുദ്ധഃ പൂഷാ തഥാകൃഷ്യ ബലവാൻ കാർമുകം മഹത് .
_ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ ....32..
ജീവിതാന്തകരം ഘോരം യുഗാന്താദിത്യവർചസമ് .
മുമോച രിപുമുദ്ദിശ്യ ഹൃതസ്ത്വമിതി ചോചിവാൻ .33..

21. ശ്ചിച്ഛിദു(ദേ) - ഖ. .. 22 പുച്ഛിദേശേ - ഖ. .. 23 ബലാച്ഛിനത് - ഖ. .. 24 ധനുർഭംഗഃ - ഖഃ . 25 അഥാ • ഖ, . 26 ദക്ഷിണാമാശാം - ഖ. .

486
തമാപതന്തം ബഹുധാ നദന്തം27 ദിശശ്ച സർവാ അവഭാസയന്തമ് .
ഉൽകാഃ സ്ഫുലിംഗാശ്ച സമുദ്ഗിരന്തം യയൗ രിപൂൻ വേഗവദുത്പതന്തമ് (?) .34..
സ ചാപ്യവപ്ലുത്യ മഹാസുരേന്ദ്രോ ദൃഷ്ട്വാ തമാദിത്യസമാനഭാസമ് .

മത്വാവിഷഹ്യം സ്വരഥം വിഹായ വിയത് സമാവിശ്യ തതോവതസ്ഥേ ..35..
തത്തസ്യ സൂതഞ്ച28 ഹ്യോപപന്നം മഹാരഥം സർവഗമസ്ത്രവര്യമ് .
കൃത്വാശു ഭസ്മേവ യഥാ ഹുതാശോ29 ജഗാമ ഖം ദിവ്യമദൃശ്യരൂപമ്30 .36..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ പഞ്ചാശീതിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ദഗ്ധരഥഃ ഖസ്ഥോ ദാനവഃ സ വിരോചനഃ .
വേഗേനാസിം വിനിഷ്കൃഷ്യ സ പൂഷ്ണോ നിശിതാഞ്ഛരാൻ ..1..
ചിച്ഛേദാപതതഃ സർവാൻ കാർമുകം ചൈവ വീര്യവാൻ .
തഥാ ചൈനം പുനർമൂധ്നി ഖങ്ഗേന സമതാഡയത് ..2..
സ തേന സുപ്രഹാരേണ ക്ഷരദ്രുധിരമസ്തകഃ .
രഥോപസ്ഥേ പപാതാശു വൃത്തോത്സവ ഇവ ധ്വജഃ ..3..
പതിതം തം1 സ ദൈത്യേന്ദ്രഃ പ്രഗൃഹ്യാശു മഹാബലഃ .
ചിക്ഷേപ ദേവരാജാനം നർദമാനഃ പയോദവത് ..4..
ബലിം വിവ്യാധ മിത്രശ്ച2 ജത്രുദേശേ ശരൈസ്ത്രിഭിഃ .
ബലിരേകേന3 ഭല്ലേന4 തസ്യ ചിച്ഛേദ കാർമുകമ് ..5..
അഥൈനം പുനരന്യേന ഹൃദയേ സമതാഡയത് .
സ മൂഢോ മൃതകല്പശ്ച രഥോപസ്ഥേ സസാദ ഹ ..6..
തം5 സാരഥിർമൃത്യുഭയാദ് വിഷണ്ണം സമുപസ്ഥിതമ് .
അപോവാഹ തദാ വ്യാസ തതോ ദൈത്യാ വിചുക്രുശുഃ ..7..

27 നുദന്തം - ഖ. .. 28 സൂതാശ്ച - ഖ. .. 29 ഹുതാശനോ - ഖ . 30 വിഗ്രഹഃ - ഖ. . 1 പതിതസ്ഥം - ഖ. .. 2 ശക്രശ്ച - ഖ. .. 3 ബലിനേ (നൈ) കേന - ഖ. .. 4 ബാണേന (?) . 5 തത് - ഖ. . 6 സാരഥിം മൃത്യുഭയാദ് - ഖ. .

487
ബാണം വിവ്യാധ വരുണഃ പൃഷത്കാനാം7 ശതേന ഹ .
സ കാർമുകശതാനി സ്മ പഞ്ച ബാണഃ പ്രതാപവാൻ ..8..
ആകൃഷ്യ യുഗപത് ക്രുദ്ധഃ ശരാംശ്ചിക്ഷേപ താവതഃ .
താനാപതത ഏവാഥ വരുണോ ലഘുഹസ്തവാൻ ..9..
ഏകൈകം പഞ്ചധാ കൃത്വാ ബാണം വിവ്യാധ പഞ്ചഭിഃ .
തതോസ്യ കാർമുകാൻ സർവാൻ വരുണഃ പ്രഹസൻ ബലീ ..8.86.10..
ചിച്ഛേദ സായകൈസ്തീക്ഷ്ണൈസ്തദദ്ഭുതമിവാഭവത് .
അഥ ഛിന്നധനുർദേത്യസ്തസ്യ ചിക്ഷേപ വൈ ഗദാമ് ..11..
ഛിന്നാം ദൃഷ്ട്വാ ച താം ഭൂയോ ഗദാഃ പശ്ചാസൃജദ്10 ബലീ .
സ ഏകസ്യാം തദാ സക്ത11സ്താ ഗദാ12 നാഭ്യവൈക്ഷത13 ..12..
അവിക്ഷതാ14ശ്ച താഃ സർവാഃ പേതുസ്തസ്യ തതോപരി .
കാചിന്മുകുടമാമർദ്യ നിപപാത15 മഹീതലേ ..13..
കാചിച്ച കാർമുകം ഘോരം ഹസ്തദേശാൻ16 ന്യപാതയത്17 .. 7 ..
കാചിദ് ധ്വജം18 ദൃഢം ദിവ്യം ചിക്ഷേപ ധരണീതലേ ..14..
കാചിദ്രഥം തദാഹത്യ പാംസുഗ്രാസം ചകാര19 ഹ .
ഉരസ്യൂരുദരേ കടയാ20മപരാ21സ്തസ്യ22 താ ഗദാഃ ..15..
പതംത്യഃ23 സുമഹാഘോരാ ആർതിം ചക്രു24ര്മഹാഭയാഃ .
ഏവം സ തേന വിരഥഃ25 കൃതഃ കൃച്ഛ്രേണ ധീമതാ ..16..

വരുണസ്തം സമുത്സൃജ്യ ജഗാമാന്യദ്രണാജിരമ് .
യമോന്ധകം സമാസാദ്യ തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചോദിതഃ .....17..
അഥ26 തസ്യ തതോ ദണ്ഡം രഥം പ്രതി സമുത്സൃജത്27 .. 7 ..
സ രഥം തസ്യ സംചൂർണം കൃത്വാ ശതസഹസ്രശഃ..18..

7 ക്ഷുദ്രകാനാം - ഖ. .. 8 fവച്ഛേദൈകൈകശോ (?) .. 9... മിവോദ്ഗതമ് ? .. 10പശ്ചാശതം (?) പഞ്ചശതം (?) സൃജത്(). 11 ശക്താ - ഘ. .. 12 സ്വാം സദാ - ഖ. .. 13 നകുലീക്ഷതേ - ഖ., ന സമീക്ഷതേ (ന)സമൈക്ഷത (?). 14അവേ (ക്ഷിതാ?)- ഖ. .. 15 കാഞ്ചി (കാശ്ചി?)ന്മുകുടമാരുഹ്യ നിപദ്യതി (തന്തി?)- ഖ. .. 16 വിനിക്ഷിപ്യ(?) - ഖ. . 17 നൃപാതയൻ (?) - ഖ. .. 18 ഭംക്ത്വാ ? .. 19 ... ഗ്രാസാംശ്ചകാര - ഖ. .. 20 ഉദരോരസി കടയാം ച - ഘ. . 21 സമരേ - ഖ. .. 22 തസ്യ - ഖ. .. 23 പതത്യഃ - ഘ. .. 24 ചക്രേ - ഖ. .. 25 വിധ്യതേ - ഖ. . . 26 അന്ധ - ഖ. . 27 സ യത്സൃജത് - ഖ. .

488
യമഹ്സ്തം പുനർഗത്വാ തഥൈവ സമതിഷ്ഠത .
അന്ധകോപി രഥം ത്യക്ത്വാ ഗദാപാണിർമഹാബലഃ ..19..
യമം സമഭിദുദ്രാവ ക്രോധാദ്വഹ്നിമിവോത്സൃജൻ28 . .
സ തസ്യ ധാവതോ വേഗാത് പിതൃരാജോ യമഃ സ്വയമ് ..8.86.20..
ദണ്ഡേനൈവ ഗദാമുഗ്രാം ഭസ്മസായുജ്യമാനയത് .
സ പ്രഹസ്യ തദാ ചൈനമുവാച പ്രസഭം യമഃ ..21..
ഭവതോ ധാമ യദഭൂത്തതേ വിനിഹതം മയാ .
സാംപ്രതം ത്വാമപി പുനന്നേഷ്യാമ്യദ്യ29 സ്വമാലയമ് .22..
അഹം ഹി സർവലോകസ്യ മരണേ ഹേതുരീശ്വരഃ .
മയാ വൈരം സമാസാദ്യ ക്വാന്തേ30 ജീവം വിമോക്ഷ്യസേ31 ..
അദ്യ ത്വാ നിഹനിഷ്യാമി സുദൃഢം ക്രിയതാം ജഗത് (?) ..23..
അഥവാദ്യ ഗതോ32 ബന്ധം32 പൂർവം ചാന്ധക മത്പുരമ് .
അഗ്രേ ദ്രഷ്ടാസി തത്രൈവ സർവാനേതാൻ സുരദ്വിഷഃ ..24..
സനത്കുമാര ഉവാച
അഥൈവംവാദിനം യുദ്ധം ഹ്യഭീതോന്ധകദാനവഃ .
ഉവാച തം യമം ക്രുദ്ധം ക്രോധാദ് ദീപ്താനലേക്ഷണഃ ..25..
ഹിരണ്യാക്ഷസുതോ ദൃപ്ത അന്ധകോസ്മി സുരാന്തകഃ .
മഹായോഗബലോപേതോ നാസ്മി പ്രാകൃതദാനവഃ ..26..
അംഗാദ്യേന സമുത്കൃത്യ ഭാഗാൻ മാംസസ്യ കാർഷികാൻ .
സംവത്സരശതാന്യഷ്ടൗ പഞ്ച ചൈവ ഹുതോനലഃ ..27..
തുഷ്ടോ ബ്രഹ്മാ ദദൗ യസ്യ സദൈവാമരതാം ശുഭാമ് .
സോഹം നാമ്നാ മഹാസത്വോ മൃത്യൂത്സേധോ35 ന സംശയഃ ..28..
ന ത്വം മമ കൃതോ മൃത്യുഃ സിംഹസ്യേവ വനേ ശശഃ .
അഹം തു ഭവിതാ മൃത്യുസ്തവ നാസ്ത്യത്ര സംശയഃ ..29..

28 വഹ്നിമിവോത്സൃജത് (?) . 29 ...ന്നയിഷ്യാമ്യദ്യ - ഖ. .. 30 ക്രാന്തേ - ഖ. .. 31 വിമോക്ഷസേ - ഖ. . 32 ഗതേ - ഖ. .. 33 ബന്ദ്യം (?) . 34 അംഗാന്യേവ - ബ. .. 35 മൃത്യുത്സവ - ഖ., മൃത്യുസ്തവ (?) .

489
അദ്യ ത്വാഹം ദുരാത്മാനം36 സർവലോകഭയംകരമ് .
ഹത്വാ ശ്രേയോ വിധാസ്യാമി 37 ത്രൈലോക്യസ്യേതി മേ മതിഃ ..8.86.30..
ദേവാനാഞ്ച ഭവാന്നിത്യം ഹന്തവ്യോ വിപ്രിയേ സ്ഥിതഃ .

തേഷാമപി പ്രിയോ ഹ്യദ്യ ഭവിഷ്യതി ഹതേ ത്വയി .31..
ന ത്വയാസാദിതം പൂർവം ഹരതാ ജീവിതാനി ഹി .
കിഞ്ചിദ് ഭൂതം മഹദ്ഭൂതം തേന ത്വം നിർഭയഃ സദാ ..32..
ദേവാസ്തവ ഭയാദ് ഭീതാ അശക്തസ്ത്വദ്വധേ തതഃ .
അമൃതാദീനി ലിപ്സന്തി പൂജയന്തി സദാ ച തേ ..33..
അദ്യ ത്വയി ഹതേ ക്രൂരേ നിർദ്വന്ദ്വാസ്തേപി സാമരാത് .
അമൃതേ ന തഥാ38 പ്രീതിം കരിഷ്യന്തി ന സംശയഃ ..34..
അദ്യ ഗർവശ്ച ദർപശ്ച യോഗമാഹാത്മ്യമേവ ച .
പ്രാണൈഃ സഹൈവ ദേഹാന്തേ നാശയിഷ്യാമി സർവശഃ ..35..
സനത്കുമാര ഉവാച
സ ഏവമസുരേന്ദ്രേണ തർജിതോ ഭാസ്കരാത്മജഃ .
ദണ്ഡേനാസുരശാർദൂലമുത്തമാംഗേഭ്യതാഡയത് 39 .. 36 ..
കാലശ്ച തം കരേണൈവ40 ഹൃദയേ സമതാഡയത് .
മൃത്യുശ്ചാശനിനാ ക്ഷിപ്രം ശിരസ്യേവാഭ്യതാഡയത് ..37..
കണ്ഠേ ച നിയതിസ്തസ്യ പാശം ചിക്ഷേപ ദാരുണമ് .
കൃതാന്തഃ പരിഘേണൈവ ഗണ്ഡദേശേ സമാഹനത് ..38..
സ തൈരമോഘൈര്യാമൈശ്ച പ്രഹതോന്ധകദാനവഃ .
പുഷ്പവൃഷ്ടയാ യഥാ കശ്ചിന്നാർതിമാനഭവത്തഥാ41 ..39..
ന പാശാസ്തസ്യ ലീയന്തേ ദണ്ഡോ വാ പരിഘോപി വാ .
അന്യാനി ചാസ്യ തീവ്രാണി ന ദുഃഖായ ഭവന്ത്യുത ..8.86.40..
തതസ്സർവൈസ്തദോത്ക്രുഷ്ടം ദാനവൈഃ സർവതോദിശമ് .
അവാദ്യന്ത ച തൂര്യാണി മുമുദേ ചാന്ധകോ ഭൃശമ് .41..

36 സുരാത്മാനം - ഖ. . 37 ...ഭിധാസ്യ1മി - ഖ .. 38 യഥാ - ഖ . 39 ഹ്യസാതയത് - 40 കിംകരേണൈബ - ഖ. .. 41 തദാ - ഖ. .

490
സ തേഷാം തുഷ്ടിശബ്ദേന മദവീര്യസമീരിതഃ ..
വിനദ്യാമ്ബുദവദ് വ്യാസ യമമേവാഭിദുദ്രുവേ ..42..
സ ഗത്വാ തസ്യ വേഗേന ഹന്യമാനോപി കിംകരൈഃ .
ആജഘാന മഹാവേഗോ മുഷ്ടിനോരസി തം യമമ് ..43..
പുനശ്ച42 മഹിഷം തസ്യ43 ശിരസ്യഭിഹനത്പദാ .
താവുഭൗ വിഹ്വലൗ തത്ര ഭ്രമിത്വാ കിഞ്ചിദന്തരമ് .44..
ഹിത്വാന്ധകം തതസ്തൂർണം44 യയതുർമുനിസത്തമ .
ജയന്തശ്ചേല്വലം പ്രാപ്യ വിവ്യാധ ദശഭിഃ ശരൈഃ ..45 ..
തസ്യേല്വലശ്ചകർതാശു ധ്വജം രത്നവിഭൂഷിതമ് .
ഹയാനാം ചൈവ യോക്ത്രാണി പ്രതോദം ചൈവ കാഞ്ചനമ് .46..
വിനാ യോക്ത്രൈർഹയാസ്തസ്യ രഥം ത്യക്ത്വാ സമുദ്ധതാഃ .
ലാനാ45 വിജഗ്മുർഹേഷന്തോ ജയന്തോ വിരഥോഭവത് ..47..
സ രഥം സംപരിത്യജ്യ ഭൂസ്ഥഃ ശക്രാത്മജഃ പ്രഭുഃ .
ഇല്വലസ്യ ഹയാൻസൂതം ധ്വജഞ്ചൈവ ന്യപാതയത് 46 . .48..
അഥോഭൗ47 വിരഥൗ ഭൂത്വാ ഹ്യന്യോന്യവിജയൈഷിണൗ48 ..
അവിധ്യേതാം തദാ യസ്യ49 കാർമുകേ സായകൈഃ ശിതൈഃ .49..
പരസ്പരവിനിർമുക്താനുഭൗ50 സംവാര്യ സായകാൻ .
അസ്ത്രൈരസ്ത്രാണി സംവാര്യ നേദതുഃ സാഗരാവിവ ..8.86.50..

അഥ ശക്രസുതഃ ശ്രീ□□□ല്ലബ്ധ്വാ തസ്യ തദാന്തരമ് .
ധനുശ്ചിച്ഛേദ ഭല്ലേന നനാദ ച പുനഃ പുനഃ ..51..
സ വികൃത്തധനുർദൈത്യഃ ഖഡ്ഗം ദീപ്താനലപ്രഭമ് .
ഭ്രാമയിത്വാ വിചിക്ഷേപ തമപ്യസ്യാച്ഛിനത്തദാ51 ..52..
ഗൃഹീത്വാന്യസ്യ പതിതാം ഗദാം ഹേമവിഭൂഷിതാമ് .
ഭ്രാമയിത്വാ തു ചിക്ഷേപ സാപദുദ്രാവ വേഗവത് ..53..

42 പുണ്ഡ്രശ്ച ഖ. . 43 മഹിഷസ്തസ്യ - ഖ .. 44 ഭിത്വാന്ധകസ്തതസ്തൂർണം - ഖ. .. 45 നാനാ - ഖ. . 46 വ്യപാതയത് - ഖ. .. 47 അഥ തൗ - ഖ. .. 48 വിജിഗീഷിണൗ (?) .. 49 പശ്യ - ഖ. .. 50 ...വുഭൗ - ഖ. . 51 തതസ്തസ്യാച്ഛിനത്തദാ ഖ.

491
സ യാവത്താം ഗദാം ഘോരാം ശരൈഃ സന്നതപർവഭിഃ .
വിചിച്ഛേദ ദിതേഃ പുത്രസ്താവദസ്യാച്ഛിനദ്ധനുഃ ..54..
അഥ യാവത്സ നിസ്ത്രിംശം ജഗ്രാഹാദിതിനന്ദനഃ .
താവദേനം പദാ ദൈത്യോ വാമേനോരസ്യതാഡയത് ..55..
തമേവ തസ്യ52 ജഗ്രാഹ പാദം സ53 ച മഹാബലഃ .
ജയന്തോ ഭ്രാമയച്ചൈനം നർദമാനോ യഥാമ്ബുദഃ ..56..
തതോ ഹാഹാകൃതമഭൂദസുരാണാം ബലേ മഹത് .
യാത ത്രായത ദൈത്യേന്ദ്രമില്വലം54 ശീഘ്രമിത്യുത ..57..
ദേവാനാം സിഹനാദാശ്ച ശംഖശബ്ദാശ്ച പുഷ്കലാഃ .
തൂര്യാണി ചാപ്യവാദ്യന്ത സാധുസാധ്വിതി ചാഭവത് ..58..
ജയന്തോപി യഥാ ചക്രം വിധാതാ ബല□□□സ്തദാ .
ഭ്രാമയാമാസ ദേത്യേന്ദ്രം യുഗാന്താമ്ബുദവന്നദൻ ..59..
അഥ സ്വയം ഹിരണ്യാക്ഷഃ സോന്ധകോ ബലിരേവ ച .
ബാണോഥ വിപ്രചിത്തിശ്ച ശംബരോഥ വിരോചനഃ .. 8.86.60 . .
കാലകേയാശ്ച തേ ദൈത്യാഃ പൗലോമാഃ സിംഹികാസുതാഃ .
നിവാതകവചാശ്ചൈനം സമന്താത് പര്യവാരയൻ ..61..
സ തൈഃ ശരൈർഗദാഭിശ്ച പരിഘൈർദീഘവേധനൈഃ55 ..
അന്യൈ56ശ്ച ബഹുഭിശ്ചിത്രൈരായുധൈ:5 7 പ്രഹതോ ഭൃശമ് ..62..
സ ഹന്യമാനസ്തം ദേവോ ജയന്തഃ ശക്രനന്ദനഃ .
ഹിരണ്യാക്ഷപഥേ58 ക്ഷിപ്ത്വാ പ്രാദ്രവദ് യേന ദേവതാഃ59 ..63..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ഷഡശീതിതമോധ്യായഃ // 86

52 തമേവാഭ്യേത്യ - ഘ. .. 53 തു (?) സ - ഖ. .. 54 ... മന്ധകം - ഖ. .. 55 ... ഭേദനൈഃ - ഘ. . 56 അസ്ത്രശ്ച - ഖ. .. 57 ...രാഹന - ഖ.,...രാഹ്വ(?) .. 58 പദേ(?), ...ക്ഷോപരി - ഘ. .. 59 ദേവതാ യതഃ (?) .

492
87
സനത്കുമാര ഉവാച .
മയശ്ചന്ദ്രമസം ദേവമാർദയത്1 ക്രോധമൂർച്ഛിതഃ .
ശരൈരാശീവിഷാകാരൈർനർദമാനോ യഥാമ്ബുദഃ2 ..1..
തസ്യാസ്യതസ്തതോ ബാണാൻ3 ചന്ദ്രമാഃ പ്രഹസന്നിവ .
ഏകൈകം സപ്തധാ കൃത്വാ മയം വിവ്യാധ പഞ്ചഭി: ..2..
തത ഏനം പൃഷത്കേന ലലാടേ സമവിധ്യത .
ജഹാസ ച പുനർദേവസ്തസ്യ ലജ്ജാം സമാദധത് ..3..

സ തസ്യ ഹസതഃ ശീഘ്രം ലലാടേ കംകപത്രിണാ .
വിവ്യാധ ഭൃശമായസ്തോ യഥാ വിഘ്നോ യതവ്രതമ്4 ..4..
തതോസ്യ ദേവ ഉദ്ദിശ്യ5 ധ്വജം ചിച്ഛേദ നാദയൻ6 .
ചക്രരശ്ച7 നിസ്ത്രിംശൈ8രനയദ് യമസാദനമ് ..5..
തസ്യ തച്ചാപലം വീക്ഷ്യ9 മയോ ദാനവസത്തമഃ .
മായാം ദിവ്യാം10 സമാസ്ഥായ രാഹുഃ സമഭവത്തദാ ..6..
സ രാഹുഭൂതോ ദൈത്യേന്ദ്രോ ദേവേശം11 ശശലക്ഷണമ് .
അഭ്യദ്രവദ് യഥാ രാഹൂ രഥേനാമ്ബുദനാദിനാ ..7..
സ താം മായാം തദാ ജ്ഞാത്വാ ദേവോ ഹ്യമൃതസംഭവഃ12 ..
അപർവവദ്13 വിയത്സ്ഥം വൈ14 തം ശരൈസ്ത്രിഭിരാർദയത്15 ..8..
സോപി ദൈത്യോ മഹാമായസ്താഞ്ഛരാന്മായയൈവ തു .
വാരയന്നഭിദുദ്രാവ16 ശീതരശ്മിം മഹാസുരഃ ..9..
തതോസ്യ സ്യന്ദനം ദിവ്യം നാഗയന്ത്യ്17 മഹാപ്രഭമ് .
ഗൃഹീത്വാ കൂബരേ ദൈത്യശ്ചിക്ഷേപ ച രരാസ ച ..8.87.10..
അഹിർബുധ്നഃ സമാസാദ്യ രാഹുശ്ചന്ദ്രമസോ ഗ്രഹമ് .
വിശിഖൈഃ പംചഭിർവിദ്ധാ ധ്വജമസ്യ ന്യപാതയത് ..11..

1 മർദയത് - വ. .. 2 നർദമാന ഇവാവാഗ്വൃദഃ - ഖ .. 3 വ ണൈഃ -ഖ. .. 4 യഥാ വ്രതമ് - ഖ. .. 5 ...മുദ്ദിശ്യയ - ഖ. . 6 ദാനവ: - ഘ . 7 പാദരക്ഷാംശ്ച - ഘ . 8 നിശിതൈ - ഘ. . 9 അഗ്രരക്ഷാൻപുനശ്ചിന്ത്യാൻ – ഘ 10 മായാ വിദ്യാം – ഖ. . 11 - വേദേന ഖ., തം ദേവം - ഘ. .. 12 കൃത്വാ വ്യതിഷ്ഠദസുരേശ്വരഃ - ഘ. . ..13 അപൂർവവദ് - ഖ.,. അപൂരയദ് - ഘ. . 14 ദ്വിതീയരഥം - ഖ. .. 15 സ്തിമിരാപഹം - ഘ., രാശയത് - ഖ . 16 വാരയാനോഭിദുദ്രാവ- ഖ. .. 17 നാഭയച്ച ഘ .

തസ്യോത്പത്യ രഥാദ്രാഹുർഗദയാ ഭീമരൂപയാ .
ധനുർധ്വജം ശ്ചൈവ സമചൂർണയദവ്യയഃ ..12..
അശനിം ശതഘംടാം സ ദീപ്താം മൃത്യോരിവ സ്നുഷാമ്
ജഗ്രാഹ ഭൃശമായസ്തഃ18 പാശം മൃത്യോരിവാന്തകഃ19 ..13..
ഭ്രാമയിത്വാ സ താമുഗ്രാം യമദണ്ഡനിഭാം ബലാത് .
ചിക്ഷേപ രാഹുമുദ്ദിശ്യ വിദ്യുതം മേഘരാഡിവ ..14..
സാ ജ്വലന്തീ മഹോൽകേവ മേഘാശനിരിവോജ്ജ്വലാ .
പപാത രാഹോഃ ശിരസി യഥാ വജ്രം ശിലോച്ചയേ ..15..
അഥ തേന പ്രഹാരേണ നാർത്തിമാനഭവത് സ വൈ .
സ പ്രഹസ്യ ഭൃശം രാഹുർവേഗം ചക്രേ മഹാബലഃ ..16..
അഹിർബുധ്നം പ്രതി ക്രുദ്ധോ നാഗാനാമിവ പക്ഷിരാട് .
ആപതന്തം സ വീക്ഷ്യൈവ ഭഗവാന്ദേവസത്തമഃ ..17..
ജഗാമ തസ്യ പന്ഥാനം മുക്ത്വാന്യേന യഥോരഗഃ .
ശതകേതുശ്ച തം വീരോ രഥേനാമ്ബുദനാദിനാ ..18..
അഭ്യദ്രവദ്രണേ ക്രുദ്ധസ്തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാബ്രവീത് .
ആധാവതോസ്യ കാപാലീ ഹൃദയം കംകപത്രിഭിഃ ..19..
ബിഭേദ കുലിശഃ ക്ഷിപ്തോ ഗിരിശൃംഗമിവോച്ഛ്രിതമ് .
സ ഭിന്നഹൃദയസ്തേന രുദ്രേണ ഗ്രഹ്സത്തമഃ ..8.87.20..
പപാത സ്വരഥേ മൂഢഃ ശക്രധ്വജ ഇവോച്ഛ്രിതഃ .
തതോ ഹാഹാകൃതം ദൈത്യൈർഗൃഹ്ണഗൃഹ്ണേതി ചാപ്യുത ..21..
സാധു സാധ്വിതി ദേവാശ്ച വിനേദുർജലദാ ഇവ .

അഥാന്ധകോ ഹിരണ്യാക്ഷോ വിപ്രചിത്തിർവിരോചനഃ ..22..
ശമ്ബരശ്ചേല്വലശ്ചൈവ ബാണോ ബലിരഥാപി ച .
കാലകേയാസ്സപൗലോമാ നിവാതകവചാശ്ച യേ .23.

18 ഭൃശമായസ്ഥ: - ഖ. ! 19 മൃത്യുരിവാന്തകഃ - ഖ. .

അന്യേ ച ബഹവോ ദൈത്യാസ്തം20 രുദ്രം പര്യവാരയൻ .
തേ ശരൈശ്ച ഗദാഭിശ്ച മുശലൈഃ പ്രാശതോമരൈഃ21 .24..
ന്യവാരയന്ത തം ദേവം തർജയന്ത:22 പുനഃ പുനഃ .
സ ഹന്യമാനസ്തൈർദേവോ ബഹുഭിർമുനിസത്തമ .
അപാസർത്തത വേഗേന സമീപാത് സുരവിദ്വിഷാമ് .25..
അജൈകപാത് കാലനേമിം ഗദിനം ഗദയാസഹമ്23 .
സമാഹ്വയത ദൈത്യേന്ദ്രം24 മധും വിഷ്ണുരിവോർജിതമ് .26..
തൗ സുയുദ്ധൗ25 ഗദാഹസ്തൗ26 മംഡലാനി മഹാബലൗ .
അന്യോന്യവിജയേ സക്തൗ ഗ്രഹാവിവ വിചേരതുഃ ..27..
കാലനേമിസ്തു സംക്രുദ്ധോ ഗദാം ഹേമപരിഷ്കൃതാമ് .
ശതഘംടാട്ടഹാസാം ച മൃത്യോർജിഹ്വാമിവാദ്ഭുതാമ്27 ..28..
ഭ്രാമയിത്വാസകൃദ് ദൈത്യോ നർദമാനോ യഥാ വൃഷഃ .
മുമോച രുദ്രമുദ്ദിശ്യ സ്കന്ദഃ ശക്തിമിവാചലേ .29..
ശക്രമുക്താമിവായാന്തീമശനിം 28 പർവതോപരി .
വിദ്യുതം വാ മഹാശക്താം (?) സ രുദ്രോ ഭീമവിക്രമഃ ..8.87.30..
വഞ്ചയാമാസ വേഗേന ശ്വേതോ മൃത്യുമിവാഗതാമ് .
തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാപ്യുക്ത്വാ രുദ്രഃ പ്രഹരതാം വരഃ ..31..
ഭ്രാമയിത്വാ ഗദാം ഘോരാം ദൈത്യസ്യോപര്യപാതയത് .
സ തയാ ഗദയാ ദൈത്യോ ദീപ്തയാ ഭീമരൂപയാ .32..
ഹതോ മൂർധ്നി ദിശഃ സർവാ ഹാരിദ്രാഃ സമപശ്യത .
അഥ ദൈത്യസ്തദാ സമ്യഗ് ഭ്രാമയൻ സ29 ഗദാം പുനഃ ..33..
മണ്ഡലാനി വിചിത്രാണി ദർശയിത്വാ മഹാബലഃ .
അജൈകപാദം ഗദയാ സ്കന്ധദേശേ വ്യതാഡയത് ..34..
സ ചാപ്യവഹതസ്തേന യഥാ വജ്രേണ ഭൂധരഃ .
വിവേശ ഭൂമിം30 ദുഃഖാർത്തസ്തദദ്ഭുതമിവാഭവത് ..35..

20 രുദ്രാസ്തം - ഖ. . 21 പാശതോമരൈ: - ഖ , പ്രാഗ . . (?) .. 22 തർജയന്തം - ഘ. .. 23 ഗദയാസഹാം - ഖ., മഹാൻ - ഘ. .. 24 ദൈത്യേന്ദ്രോ - ഖ. .. 25 തൗ ച ക്രുദ്ധൗ - ഖ. .. 26 ശസ്താ... - ഖ. .. ... 27 മിവോദ്ഗതാമ് - ഘ. . 28 ശക്രമുക്തമിവായാന്തമശനിം - ഖ. .. 29 ഭ്രാമയാനോ - ഖ . 30 ഭൂമൗ (?) .

ഉത്ഥായ ച സ വേഗേന രുദ്രഃ ക്രുദ്ധോ മഹാബലഃ .
അവസവ്യം ചരൻ ദൈത്യസവ്യതോ മണ്ഡലേചരഃ .36..
ഭ്രാമയിത്വാ ഗദാം ഭൂയോ ദൈത്യസ്യോപര്യപാതയത് .
സ ദൈത്യസ്തേന ഘാതേന ഭ്രമിത്വാ ത്രിർമഹാബലഃ31..37..
സംസ്തഭ്യ ഗദയാ ഭൂയോ രുദ്രം കുക്ഷാവതാഡയത് 32.. 9 ..
സ തയാ ഗദയാ നുന്നോ യഥാ വായ്വീരിതോ നഗഃ ..38..

പപാത ഭൂമൗ വേഗേന ശതശൃംഗോ33 യഥാ പുരാ .
പതിതം തു തതോ34ഭ്യേത്യ പദേ ജഗ്രാഹ35 സുവ്രതമ്36 ..39..
ഭ്രാമയിത്വാ ച ചിക്ഷേപ സ ചാമൃത്യുരവസ്ഥിതഃ (?)
കാർതസ്വനം ജ്വരശ്ചോഗ്രോ രുദ്രഃ പ്രഹരതാം വരഃ ..8.87.40..
ജഘാന നിശിതൈർഭല്ലൈർദശഭിഃ സ്തനയോഃ സമമ്37 .. 7 ..
കാർതസ്വനശ്ച38 ബാണേന കാർമുകം തസ്യ ദീപ്തിമത് .
ചിച്ഛേദ ബഹുധാ ചൈനം പുനർവിവ്യാധ പത്രിഭിഃ39 ..41..
. . . . രുദ്രോപി ദണ്ഡം സർവാർഥസാധകമ് .
ഭ്രാമയിത്വാശു40 ചിക്ഷേപ കാർതസ്വനരഥം പ്രതി ...42..
തം യുഗാന്താനലപ്രഖ്യം ശതസൂര്യാനലപ്രഭമ് .
ജഘാന41 ശരജാലേന മേഘോ വൃഷ്ടയാ യഥാചലമ് ..43..
ഹന്യമാനശ്ച തൈർദണ്ഡോ ഹവിഷേദ്ധ ഇവാനലഃ .
ഭൂയസ്തരം പ്രജജ്വാല വേഗവച്ചാപ്യധാവത ..44..
തമപ്രതിഹതം ദണ്ഡം ജ്ഞാത്വാ കാർതസ്വനസ്സ തു42 ..
രഥമുത്സൃജ്യ വേഗേന ആകാശസ്ഥോഭവദ്ബലീ .45..
ദണ്ഡശ്ച രഥമഭ്യേത്യ സഹയം സഹ യന്തൃണാ .
സധ്വജം സപതാകശ്ച ഭസ്മ കൃത്വാ യയൗ പുനഃ ...46..

31 ഭ്രാമയിത്വാ മഹാബലഃ - ഘ. .. 32 അജൈകപാദ ഗദയാ സ്കന്ധദേശേ വ്യതാഡയത് - ഘ. .. 33 ശതശൃംഗം - ഘ. . 34 ച തദാ - ഘ. .. 35 പാദൈർജഗ്രാഹ - 'ാ . ഗ്ാദൗ {?) .. 36 സോവ്രജത് - ഖ. .. 37 ദശഭിശ്ച സ്തനാന്തരേ - ഘ. . 38 കാർതസ്വനസ്യ - ഖ. .. 39 സ ത്രിഭി: - ഖ. .. 40 ഭ്രാമയിത്വാസ്യ - ഖ. .. 41 ജഗ്രാഹ് (സ) - ഖ. . 42 കാർതസ്വരസ്യ തു - ഘ. .

496
യാവദ് ദണ്ഡോ ന പതതി43 രഥേനൈതി44 ച തം പ്രതി .
താവത് കാർത്തസ്വനോ രുദ്രം ശരൈരഭ്യദ്രവദ്45 ബലീ .47..
ഛിത്ത്വാ ധ്വജം ധനുശ്ചാസ്യ തഥാ യോക്ത്രാണി വാജിനാമ് .
വിരഥം തം ജ്വരം46 കൃത്വാ47 അസിനാ മൂർധ്ന്യതാഡയത്48 ..48..
അസിഘാതപരീതാത്മാ സ രുദ്രഃ ശത്രുസംസദമ് .
ത്യക്ത്വാന്യതോ യയൗ തൂർണം പദാതിർമുനിസത്തമ .49..
സോസിഘാതവിപരീതചേതനോ രക്തചന്ദനവിലേപനപ്രഭ:49 ..
തം വിഹായ രിപുമഗ്ര്യവിക്രമം50 ദ്രുദ്രുവേ സുരബലം യതസ്തതഃ ..8.87.50..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ സപ്താശീതിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
അര്യമാ ബഹുഭിർബാണൈഃ പ്രഹ്ലാദം ദൈത്യപുംഗവമ് .
ആജഘാന രഥം ഘോരം ധ്വജശ്ചാസ്യ വ്യശാതയത് ..1..
പ്രഹ്ലാദോപ്യര്യമന്തം1 വൈ രഥം ത്യക്ത്വൈവ വീര്യവാൻ .
പ്രദുദ്രാവ യഥാ രാഹുഃ സമയേ തിമിരാപഹമ് ..2..
ആധാവന്തം ച വേഗേന വിഹസ്തം രിപുമര്യമാ .
ജഘാന2 ബഹുഭിർബാണൈർവൃഷ്ട്യാ മേഘോ യഥാചലമ് ..3..
ശരാനഗണയന്നേവ ഹിരണ്യകശിപോഃ സുതഃ .
ക്രോധാന്മാനാച്ച ദർപാച്ച വേഗേന സമധാവത ..54..
ഗൃഹീത്വാ കൂബരേ തസ്യ രഥം ഹേമപരിഷ്കൃതമ് .
ചിക്ഷേപ സഹ സൂതേന തതോ ഹർഷാന്നിനാദ ച ..5..

അനുഹ്രാദോ ധരം പ്രാപ്യ തേന വിദ്ധഃ സ്തനാന്തരേ .
അസിം നിഷ്കൃഷ്യ വേഗേന ധരസ്യ രഥമാസദത് ..6..
ധ്വജം തസ്യ ഹ□□□ശ്ചൈവ സാരഥിം ധനുരേവ ച .
ഛിത്ത്വാ സ്കന്ധേ ധരം ചൈവ പുനഃ സ്വരഥമഭ്യഗാത്3 ..7..

43 നിപതതി - ഖ. .. 44 നേതി - ഖ. . 45 ശനൈരഭ്യദ്രവദ് - ഖ. | 46 തദാ (?) | 47 ദൃഷ്ട്വാ - ഘ. . 4= മൂര്ധ്നി താഡയത് - ഖ. .. 49 പ്രഭു: - ഖ. .. 50 രിപുമുഗ്രവിക്രമം - ഘ. . 1 ...ര്പ്യമാണം - ഘ. .. 2 വവര്ഷ - ഘ. .. 3 സ രഥമന്വയാത് - ഘ. .

497
കര്മണാ തേന ദൈത്യസ്യ ധരോഭൂദ് ഭൃശമര്ദിത:4 .
ഏവമന്യൈശ്ച ദൈത്യേന്ദ്രൈരന്യേ ദേവാ മഹാബലാഃ ..8..
നിര്ജിതാസ്തര്ജിതാശ്ചൈവ യുദ്ധായ ച പുനഃ സ്ഥിതാഃ .
തതഃ സംകുലമേവാഭൂദ്ദേവാനാം ദാനവൈസ്സഹ ..9..
പരസ്പരജിഗീഷൂണാം5 യുദ്ധം ഭീരുഭയാവഹമ് .
തതോ ഭേര്യശ്ച ശംഖാശ്ച പടഹാസേക്യപുഷ്കലാഃ ..8.88.10..
ഝര്ഝര്യഃ പേപുകാശ്ചൈവ ഡിണ്ഡിമാ ഗോവിഷാണകാഃ .
അവാദ്യന്ത ബലേ6 വ്യാസ ഉഭയേഷാം സഹസ്രശഃ ..11..
തതോസൃഗോഘപ്രവഹാ7 പതാകധ്വജപാദപാ .
ഗജാശ്വഗ്രാഹബഹുലാ രഥപ്രവരകച്ഛപാ ..12..
കേശശൈവാലബഹുലാ ധനുര്ജ്യാകൃതതന്തുകാ .
നിഷ്ടനച്ഛസ്ത്രമണ്ഡൂകാ8 ദുകൂലച്ഛത്രഫേനിലാ9 ..13..
ഉഷ്ണീഷവരഹംസാ10 ച കരപാദശിരോപലാ11 ..
ഹാരകേയൂരസികതാ മുകുടോത്ഫുല്ലപംകജാ ..14..
മേദോസ്രകഫപംകാ12 ച പ്രാണജീവിതനാശനീ .
പ്രാവര്തത നദീ13 ഘോരാ ഹസ്ത്യശ്വരഥവാഹിനീ ..15..
തസ്യാം സ്നായന്തി രക്ഷാംസി പിബന്തി14 ച രമന്തി ച .
നൃത്യന്തി15 ചാപി വിവിധാ ഭീരൂണാം ഭയദാസ്തഥാ16 ..16..
ഗൃധ്രാ ഗോമായവശ്ചൈവ ശ്വാനോ മാര്ജാരവായസാഃ17 ..
ചക്ഷൂംഷി കരപാദാന്ത്രം ഭക്ഷയന്തീഭിരേമിരേ ..17..
മമായം ഹസ്തിനഃ പാദോ മമായം മേദപട്ടകഃ18 .
മമായം ച കരഃ ശുക്രോ ബാഹുശ്ച19 രുധിരസ്യദഃ ..18..
മമായം തവ നായം ച ഗൃഹ്ണ പശ്യേതി ചൈവ ഹി .
കലഹം ചക്രിരേ തത്ര ക്രൂരാഃ പിശിതഭോജനാഃ ..19..

4 ധ്രുവോ ഭയസമീരിത: - ഘ., ഭഗ്നസമീരിതഃ - ഘ. .. 5 ജിഘാംസൂനാം (?) . 6 രണേ -ഘ. .. 7... പ്രഭവാ - ഖ. . 8 നിഷ്ടന്തോഗ്രാസ്ത്രമണ്ഡൂകാ - ഖ. .. 9 .. ഫേനിതാ - ഖ. .. 10 .. കലഹംസാ - ഘ. .. 11 . ശിരോരുഹാ - ഖ. . 12...മനുഷ്യപംകാ - ഖ. .. 13 മഹാ - ഖ. .. 14 പിശാചാ (?) . 15 നൃത്യന്തേ - ഖ. .. 16 സ്തദാ - ഘ. .. 17 ഝര്ഝരവായസാഃ - ഖ. .. 18 മമായമേവ ഇത്യുത - ഖ. .. 19 ഹ്രദശ്ച - ഘ. .

498
ത്യക്ത്വാന്യേ ച ഹ□□□സ്തത്ര സ്വദേഹാന് സുമഹാരഥാഃ .
വിമാനൈഃ സ്ത്രീജനാകീര്ണൈഃ പ്രയയുബ്രഹ്മണഃ സദഃ20 ..8.88.20..
അപരേ പാപകര്മാണോ ഹന്യമാനാ രുഷാന്ധിതൈഃ .
പതന്തി നരകേ ഘോരേ ക്രന്ദമാനാ മുഹുര്മുഹുഃ ..21..

കേചിദാർത്താസ്വരം കൃത്വാ - - - - - ഷാർദിതാഃ21 ..
മ്രിയന്തേ പുരുഷാ യുദ്ധേ ശതശോഥ സഹസ്രശഃ ..22..
ദശന്തശ്ച തൃണാന്യന്യേ ഭ്രാതഃ പുത്രേതി ചാപരേ .
ക്രന്ദമാനാ ജനാ22 ഭീതാഃ പ്രാണാൻ കൃച്ഛ്രേണ തത്യജുഃ ..23..
സംദഷ്ടൗഷ്ഠപുടാഃ കേചിദ് ദേവാസുരമഹാരഥാഃ .
ശരസന്നതമർമാണഃ പതന്ത്യുർ□□□□□ ദ്രുമാ ഇവ ..24..
അശിവാനി ശിവാ നേദുരട്ടഹാ□□□ശ്വ രാക്ഷസാഃ .
ആർത്തനാ□□□ശ്ച പുരുഷാസ്തഥൈവ ഗജവാജിനഃ .25..
സിംഹനാദാശ്ച ശൂരാണാം ബാഹുശബ്ദാശ്ച പുഷ്കലാഃ .
ധനുഷാം കൃഷ്യമാണാനാം ശബ്ദാ വാദ്യരവാസ്തഥാ23 ..26..
അഥേന്ദ്രശ്ച ധനേശശ്ച യമഃ കാലശ്ച വീര്യവാൻ .
വരുണോ മരുതശ്ചൈവ വിശ്വേദേവാശ്ച സർവശഃ ..27..
മിത്രശ്ചൈവ ജയന്തശ്ച ഭഗഃ പൂഷാര്യമാ തഥാ .
കാപാലീ ചാപി യോ രുദ്രോ വസവശ്വ മഹാബലാഃ ..28..
നാസത്യശ്ചൈവ ദസ്രശ്ച പൃശ്നയശ്ച സുരോത്തമാഃ .
ഏതേ ചാന്യേ ച ദേവാനാം പ്രവരാ ബാഹുശാലിനഃ .29..
ദാനവാനാം ബലേ വേഗം ബലവന്തോ24 ഭിചക്രിരേ .
സാഗരാ ഇവ ഗർജന്തോ യുഗാന്തേ അനലാ ഇവ ..8.88.30..
പ്രഭഞ്ജനാ ഇവാകാലേ മഹാന്ത ഇവ ചാചലാഃ .
വൃഷഭാ ഇവ നർദന്തോ ബൃഹന്ത ഇവ കുഞ്ജരാഃ ..31..

20 പദമ് - ഘ. .. 21 ജാതമാനസ്യ ഊർജിതാ: - ഘ. .. 22 നരാ - ഖ. .. 23 സ്തദാ .. - ഖ. .. 24 വേഗാൻ, വേഗവന്തോ - ഖ. .

499
ഗ്രസന്തശ്ച യഥാ ഗ്രാഹാശ്ഛിന്ദന്തോ മകരാ ഇവ .
വർഷമാണാ ഇവ ഘനാഃ സിംഹാ ഇവ ച നർദിന:25 ..
ദാനവാനാം ബലം സർവേ വേഗേനൈവാഭ്യവാരയൻ ..32..
തദ്ദേവവേഗപ്രഹതാഭിവേഗം26 ബലം സയത്നം27 ദനുദാനവാനാമ് .
ഭവത്യനാധാരമതിപ്രസക്തം28 തൃണം യഥാ വഹ്നിമുഖാവസക്തമ് .33 ..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേഷ്ടാശീതിതമോധ്യായഃ
സനത്കുമാര ഉവാച
തേഷാം തദ്വേഗനുന്നാനാം1 ഭഗ്നാനാം ക്ലിശ്യതാം പുന:2 ..
ത്രാണാർഥമതിദീപ്താക്ഷോ3 ഹിരണ്യാക്ഷോഗ്രഹീത്പദമ്4 ..1..
അന്ധകശ്ച മഹാമായോ ഭ്രാതരശ്ചാസ്യ5 തത്സമാഃ .
ശതം രഥസഹസ്രാണാം സർവേഷാമപലായിനാമ് ..2..
പ്രഹ്ലാദശ്ച സഹഭ്രാതാ ഹിരണ്യകശിപോഃ സുതഃ .
വിപ്രചിതിഃ സഹഭ്രാതാ സൈംഹികേയൈശ്ച തൈസ്സഹ ..3..
ഗൃഹ്ണ ഗൃഹ്ണേതി നർദന്തോ ദേവാൻ പ്രത്യുദ്യയുസ്തദാ .
തേഷാം തേഷാം ച സംഗ്രാമഃ സുഘോരഃ സമപദ്യത ..4..
ഗ്രാഹാണാമിവ6 കാണ്ഡേ7 ച ഗജാനാമിവ വാ വനേ8 .
ഇന്ദ്രസ്ത്വഷ്ടാ ച പൂഷാ ച ഹിരണ്യാക്ഷമവാരയൻ ..5..
സംഗത്യ സായകൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ സർവമർമസ്വതാഡയൻ .
തേഷാം ധനൂംഷി ചിത്രാണി അസ്യേതാം തു ദിവൗകസാമ് ..6..
മായാബലേന ദൈത്യേന്ദ്രോ വ്യഷ്ടമ്ഭയത ദീപ്തിമാൻ .

താനി വിഷ്ടമ്ഭിതാനി സ്മ തദാ ദൈത്യേന മായയാ .7..
നാനമന്തി യഥാ പൂർവം തതസ്തേ ഹ്യാകുലാഭവൻ .
സോപി ദൈത്യോ മഹാമായോ നദിത്വാ മേഘനിസ്വനമ് ..8..

25 ച നാദിന: - ഖ. .. 26 ...തിവേഗം (?) .. 27 സയത്താ - ഖ. .. 28 ...ത്യനാചാരമതിസംസക്ത - ഘ. . 1 തദ്വശഗാനാം തു - ഘ. .. 2 പ്രഭഗ്നാനനുശിഷ്യതാം - ഖ. .. 3 ...മിഹ സാംപ്രാപ്തോ - ഘ. .. 4 ...ഭ്യയാത്സുതമ. - ഘ. . 5 ...ശ്ചൈവ (?) . 6 ഗ്രഹാണാമിവ - ഖ. .. 7 കാലേ (?) . 8 ചാംജനേ (ചാജനേ?) - ഖ. ..

500
ബബന്ധ തേഷാം ഗാത്രാണി സമന്താദസ്ത്രമായയാ .
താൻ ബ□□□□ശ്ച സമീക്ഷ്യൈവമകർമണ്യാന്മഹാബലാൻ9 ..9..
യന്താരോ വാഹനൈഃ ക്ഷിപ്രം ജഹ്രു10സ്തസ്മാദ്രണാജിരാത് .
അഥ കാലോ യമശ്ചൈവ ധനേശോ മിത്ര ഏവ ച ..8.89.10..
വരുണോ വസവ:11 സർവേ അശ്വിനൗ ച മഹാബലൗ .
പ്രഗൃഹീതായുധാഃ ക്രുദ്ധാ12 സ്തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതിവാദിനഃ ..11..
അഭ്യദ്രവന്ത വേഗേന ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാസുരമ്13 .
തേഷാമാപതതാം സംഖ്യേ സ ദൈത്യഃ ക്രോധമൂർഛിതഃ ..12..
സർവേഷാം സായകൈസ്തീക്ഷ്ണൈർബിഭേദ കവചാൻ യുധി .
തേ ഭിന്നകവചാഃ സർവേ ക്രോധാത് പ്രജ്വലിതാനനാഃ ..13..
സസർജു14രസ്ത്രമുഖ്യാനി തദാപ്രതിഹതാന്യുത15 ..
യമോ ദണ്ഡം സസർജാസ്യ തഥാ കാലശ്ച16 - - -17 ..14..
ധനേശശ്ചാശനിം ഘോരം വരുണഃ പാശമേവ ച .
ഭഗശ്ച മുശലം ഘോരമന്യേ ചാ□□□□സ്തഥാമരാഃ18 ..15..
താൻ സ ദൈത്യോ ഹസന്നേവ സായകൈർമർമഭേദിഭിഃ .
വ്യഷ്ടമ്ഭയദദീനാത്മാ19 ശക്രഹസ്തം യഥാ ഭവഃ ..16..
സാധുവാ□□സ്തതോ ഹൃഷ്ടാ ദാനവാനാം മഹാരഥാഃ .
സമം ചക്രുശ്ച സംപൂജ്യ ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാസുരമ്20 ..17..
അപരേ21 നൈതദാശ്ചര്യം ദിതിപുത്രസ്യ സംയുഗേ .
കശ്യപേന22 പ്രസൂതസ്യ രാജ്ഞോസ്മാകം ച സ്വാമിനഃ (?) ..18..
അപരേ സിംഹനാ□□ശ്വ ബാഹുശബ്□□ശ്ച പുഷ്കലാൻ .
ചക്രുർഹൃഷ്ടാശ്ച വാദ്യാനി തഥാ സർവാണ്യവാദയൻ ..19..
ഏവം ഹി സംപ്രഹൃഷ്ടാനാം ദാനവാനാം മഹാഹവേ .
പാരാശര്യ ഗിരോ ബഹ്വ്യഃ ശ്രൂയന്തേ സ്തുതി -- - .. 8.89.20 ..

9 മഹാബലാ: - ഖ . 10 ... ഹ്ര - ഖ , ജഹു (?) . 11 വാസവ: - ഖ. . 12 സർവേ - ഘ. . 13 മഹാബലം - ഘ .. 14 സസർജ - ഖ., സസൃജു - ഘ. .. 15 യുധാ: - ഘ. .. 16...സ്യ - ഖ. .. 17 കാലസ്യ ചിംതവസ്തഥാ - ഘ. .. 18 ശരാൻ - ഖ. .. 19 ..ദമേയാത്മാ - ഘ. .. 20 ഹിരണ്യാക്ഷായ സർവതഃ - ഘ .. 21 സ പരേ - ഖ . 22 കാശ്യപേന - ഖ. .. 23 തേ - ഖ. .

തേഷാം പ്രഹർഷം ജ്ഞാത്വേത്ഥം ദേവഭംഗം ച തം തദാ .
സർവപ്രാണിചരോ വായുരസുരാനഭിദുദ്രുവേ ..21..
സഹസ്രനല്വമാത്രേണ സ രഥേന പ്രഭംജനഃ .
സമന്താദ് ധ്വജയുക്തേന പതാകാശതമാലിനാ24 .22..
ജവേന യന്ത്യ്ണാം25 യതാന്നിഗൃഹീതേന ശബ്ദവാൻ .

പ്രപൂരയൻ ദിശഃ സർവാഃ സഹസാ പ്രത്യദൃശ്യത ..23..
സ പഞ്ചഭിഃ ശരൈരസ്തീക്ഷ്ണൈർദൈത്യരാജമഥാവ്യഥഃ26 ..
ആഹൃത്യ യോജനേ തസ്മാദ്ദേശാത് ക്ഷിപ്രമവാസൃജത് ..24..
അന്ധകശ്ച തതഃ ഷഷ്ട്യാ വിപ്രചിത്തിശ്ച സപ്തഭിഃ27 ..
മയം പഞ്ചാശതാ വിദ്ധ്വാ സപ്തഭിഃ സപ്തഭിഃ പുനഃ ..25..
ദൈത്യാംശ്ച ദാനവാംശ്ചൈവ സർവാൻ വിവ്യാധ തത്ക്ഷണാത് .
പുനഃ പുലോമപു▯▯▯▯▯ശ്ച നിവാതകവചാനപി ..26..
തേ തേന ബഹുഭിർവിദ്ധാ: ശരൈരസുരപുംഗവാഃ .
ദിക്ഷു സർവാസു വിക്ഷിപ്താ യോജനാന്തരിതാഃ സ്ഥിതാഃ ..27..
യാ▯▯▯▯▯ശ്ച തേ വിമുഞ്ചന്തി ഗദാമുശലപട്ടിശാൻ .
താൻസർവാൻ ഭഗവാൻ വായുർദാനവോപര്യപാതയത് ..28..
തേ ഹതാ ഹന്യമാനാശ്ച സ്ബമുക്കൈത28രായുധൈഭൃശമ് .
ആർത്തനാദാൻ പ്രകുർവാണാഃ പ്രാദ്രവന്ത ദിശോ ദിശഃ29 ..29..
സോപി വായുർമഹാവേഗോ ബഭഞ്ജ രഥസത്തമാൻ .
പാംശുവർഷേണ ച പുനശ്ചക്ഷൂംഷ്യേഷാമപൂരയത് ..8.89.30..
തതസ്തേ30 ഭയസന്ത്രസ്താ നോത്സസർജുസ്തദാ ശരാൻ .
ശസ്ത്രാണി ച തഥാന്യാനി യുംജശ്ചാവതസ്ഥിരേ ...31..
തസ്യ തത്കർമ സംവീക്ഷ്യ ഹിരണ്യാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ .
ഉവാച ദാനവാൻ സർവാൻ ഗർഹയൻ31 ദിതിനന്ദനഃ ..32..
ധിഗ്വോ ദൈത്യാ ബലം സർവം32 ധിഗ്ദർപാ ധിക്പരാക്രമാ: .
വിസൃജ്യ രണമവ്യഗ്രാ33 യാത സ്ത്രീകർമ സേവത34 ..33..

24 പതാകശതമാലിനാ - ഖ. .. 25 യന്ത്രിണാ - ഖ. .. 26... രാജമയാവ്യയമ - ഘ., ...രാജാനമവ്യഥഃ - ഖ. . 27 സപ്തതി: - ഖ. .. 28 സുമുക്കൈ - ഘ .. 29 ദശ (?) .. 30 തഥാസ്യ - ഖ. .. 31 ഹ്രർഷയത് - ഘ. . 32 സർവേ - ഖ. .. 33 ബലമവ്യഗ്രാ - ഘ. .. 34 സേവിനഃ - ഘ. .

502
യേ യൂയം രണമധ്യസ്ഥാ ജീവിതേ സതി ബാലിശാഃ .
ഏകേന വായുനാ ഭഗ്നാ ധിഗ്വസ്തന്മന്ത്രിതം35 പുരാ ..34..
അഥവാ യന്മയാ പ്രോക്തം യൂയം ബാലാ രതി36ക്ലമാഃ37 .. 7 ..
തത്തഥാ നാസ്തി സന്ദേഹോ ബാലൈരിവ ഹി വഃ കൃതമ്38 . .35..
തിഷ്ഠധ്വം ബാലവത് സർവേ രക്ഷന്തോ ജീവിതം സ്വകമ് .
അഹമേകോ വിജേഷ്യാമി വായുമേനം പ്രപശ്യത ..36..
തതഃ സ പർവതോ ഭൂത്വാ ദിതിപുത്രഃ പ്രതാപവാൻ .
സമന്താദ് വായുവേഗം തം39 സമവാരയദവ്യയഃ40 ..37..
-- - ത്വാനിലം ജ്ഞാത്വാ പർവതേന നിവാരിതമ് .
അന്ധകോ ബാഹുപാശേന അവപ്ലുത്യാബബന്ധ തമ്41 ..38..
സ42 ബദ്ധോ ബാഹുപാശേന തദാ വായുഃ43 പ്രതാപവാൻ .
സംപ്രഗൃഹ്യാന്ധകം ശീഘ്രമുത്പപാത വിഹായമാ ..39..
തസ്യോത്പതിതമാത്രസ്യ പ്രഗൃഹ്യാന്ധകദാനവമ് .
രാഹുർഗദാം മഹാരൗദ്രാം ക്ഷിപ്രം മൂർധ്നി ന്യപാതയത്44 .
അഭ്യേത്യ പാദയോശ്ചൈവ വിപ്രചിതിർമഹാബലഃ ..8.89.40..
ജഗ്രാഹ സുമഹാഗ്രാഹോ മത്സ്യാനിവ45 മഹാർണവേ .
സ തേന സുപ്രഹാരേണ വിഹ്വലഃ പ്രാണിഗോചരഃ ..41..
സ്കന്ധേ കേശാഭിസംയുക്തോ ഭ്രാമിതോ വിപ്രചിത്തിനാ .

സ ഭ്രാമ്യമാണോ വിബഭൗ സ്രസ്തഹാരസ്രഗമ്ബരഃ .42..
അലാതമിവ സന്ദീപ്തം നിശായാം മുനിസത്തമ .
ഭ്രാമ്യമാണം സമാലക്ഷ്യ പുനർദേവാഃ സവാസവാഃ .43..
വേഗശ്ചക്രുർമഹാവേഗാ ഗൃഹ്ണഗൃഹ്ണേതി വാദിനഃ .
വിപ്രചിത്തിസ്തു താൻ ദൈത്യഃ സംരബ്ധാനുദ്യതായുധാൻ .44..
ആലക്ഷ്യ സുബഹൂൻ സംഖ്യേ ഗർജമാന:46 പയോദവത് .
അഭീക്ഷ്ണം ഭീമസംഹ്രാദം വായും ദാനവയൂഥപഃ .45..

35 ധിഗസ്തു മന്ത്രിതം - ഘ. .. 36 ഇതി - ഘ. .. 37 ക്രമാ: - ഖ., ക്രമാത് - ഘ. .. 38 ബഹിഃകൃതമ് - ഘ , വർതിതം ? .. 39 വേഗേന - ഖ. .. 40 ...ദവ്യഥ: (?) .. 41 ... ത: - ഖ. .. 42 സം - ഖ. . 43 ജാതദായ (?) - ഖ. .. 44 മൂർധ്ന്യവപാതയത് - ഘ. .. 45 മത്സാനിവ - ഖ. .. 46 ഗർജമാനാ: (നം) - ഖ. .

503

ചിക്ഷേപ ശക്രമുദ്ദിശ്യ ഗിരൗ വജ്രം യഥൈവ സഃ .
സ ചാപി തേന വിക്ഷിപ്തോ ലബ്ധസംജ്ഞോ മഹാബലഃ .46..
വിധായ വേഗം ദേവേന്ദ്രമുപതസ്ഥേ കൃതാഞ്ജലിഃ .
തതോ വായുശ്ച ദേവാശ്ച സർവ ഏവ സഹാനുഗാ:47 ...47..
അഭ്യദ്രവന്ത ദൈത്യേന്ദ്രാൻ പ്രഗൃഹീതവരായുധാഃ .
തേഷാം തേഷാഞ്ച സംഗ്രാമഃ സുഘോരഃ സമപദ്യത ..48..
സിംഹാനാമിവ ദൃപ്താനാം48 വിജനേ49 ശരഭൈഃ സഹ .
തത്ര കേചിദ്വിനിഹതാഃ സുപ്രഹാരേണ മൂർച്ഛിതാഃ .49..
സാധുസാധ്വിതി ഭാഷന്തഃ പ്രാണാനൂർധ്വം വിതത്യജുഃ50 .
അപരേ ദനുദേത്യേന്ദ്രാ മുദാ യുക്താ51 മഹാബലാഃ ..8.89.50..
പരേണാഭ്യാഹതം ശൂരം സമരക്ഷൻ52 സുപുത്രവത്53 . .
കേചിദ്ധത്വാപി സുബഹൂൻ ദേവദാനവസത്തമാഃ ..51..
അവിക്ഷതാഃ ശിതൈഃ ശസ്ത്രൈരാത്മാനം ഗർഹയന്ത്യുത .
അശസ്ത്രം കേചിദഭ്യേത്യ ദേവദൈത്യാ മഹാബലാഃ ..52..
ധർമയുദ്ധമഭീപ്സന്തസ്ത്യക്ത്വാ ശസ്ത്രാണ്യയോധയൻ .
ബഹ്വസ്തത്ര ദൈത്യേന്ദ്രാ യുയുധുർഭീമവിക്രമാഃ ..53..
ദേവാശ്ച54 നാഹതാ യേ വൈ നാഭിഘ്നന്തി കദാചന .
പദാതയസ്തത്ര സർവേ യോധയന്തി പദാതിഭി:55 ..54..
സാദിനഃ സാദിഭിഃ സാർധം രഥിനോ രഥിഭിഃ സഹ .
ഗജിനോ ഗജിഭിശ്ചേവ തഥാ യുദ്ധമവർതത ..55..
ഏവം തേഷാം ഹി സംഗ്രാമോ ദേവാനാം ദാനവൈസ്സഹ .
ആവർതത ശതാന്യഷ്ടൗ വർഷാണി സുമഹാഭയഃ56 ..56..
അഥ ദൈത്യോ മഹാമായോ ഗജേനാമ്ബുദവർച്ചസാ .
തോമരം സുമഹദ് ബിഭ്രദ്യുഗാന്താനലവർച്ചസമ് ..57..
കോകിലാഞ്ജനമേഘാഭോ വിദ്രുതോ യോ വിരോചനഃ .
സോഭ്യദ്രവത്തദാ ദേവാനാതിസവ്യാനിവോത്ഥിതാൻ (?) ...58..

47 വാ - ഖ. .. 48 തൃപ്താനാം - ഘ. .. 49 വിജഥേ - ഘ. .. 50 പ്രാണാന്മൂർധനി തത്യജുഃ (?) .. 51 യദാ മുക്താ - ഖ., മദയുക്താ - ഘ. .. 52 സംരക്ഷന്ത - ഖ .. 53 സ്വപുത്രവത. - ഘ. .. 54 ദേ[illegible]ശ്ച ? .. 55 പദാതിനഃ - ഘ. . 56 തു മഹാഭയ: - ഖ. . -

504

സ ഗജേന പ്രഭിന്നേന മുഖാഡമ്ബരഘോഷിണാ .
അഭിദുദ്രാവ ദേവേന്ദ്രം തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാബ്രവീത് ..59..
തസ്യാപതത ഏവാഥ ഭഗവാൻ പാകശാസനഃ .
ജത്രുദേശേ ശരം ഘോരം നിചഖാന രരാസ ച ..8.89.60..
അനുഭൂയ പ്രഹാരം തം സ ദൈത്യോ ഭീമവിക്രമഃ .
തസ്യാസ്യ തോമരേണാഥ ബിഭേദ കരമുന്നതമ്5 7 ..61..
അഥാസ്യ തോമരോദ്ഭിന്നാദ്ധസ്താദ്ധസ്താദ്ധേമവിഭൂഷിതമ്58.. 62..
പപാത തദ്ധനുർദിവ്യം മഹാശനിസമപ്രഭമ്59 ..62..
തതോസ്യ ഭൂയോ ദൈത്യേന്ദ്രോ വ്യാകുലസ്യ തദാ ഗജമ് .
തോമരേണ ബിഭേദാശു കുഭ്ഭദേശേ മഹാബലഃ ..63..
സ ഭിന്നസ്തേന ദൈത്യേന വനേ മത്ത ഇവ ദ്വിപഃ .
അനംകുശഃ ശനൈർഘ്യ - സ്വം ബലം ഹ്യനിവാരിതഃ (?) ..64..
. .. .
തേ തഥാ വധ്യമാനാസ്തു ആദിത്യാ ദൈത്യദാനവൈഃ .
ഭയാർദിതാ ദിശഃ സർവാഃ60 പലായന്തേ സ്മ61 സർവശഃ ..65..
തത: ശംഖാശ്ച ഭേര്യശ്ച വാദ്യാനി വിവിധാന്യപി .
. .. .
സിഹനാ□□□ശ്ച സംചക്രു62 ര്ദൈത്യദാനവസംമതാഃ (?) ..66..
തച്ഛിന്നഭിന്നപ്രവിദാരിതാന്തരം63 ഗജേന ദൈത്യൈശ്ച പുനർവിലോഡിതമ്64 .
ബലം മഹദ്ദൈവതപാലിതം ബഭൗ യഥാർണവോ മന്ദരമന്ഥവിക്ഷതഃ ...67..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ഏകോനനവതിതമോധ്യായഃ //89

57 ...മുദ്ധതം - ഖ , ...മുദ്ധ്യതം - ഘ , ... മുദ്യതം (?) .. 58 വിഭൂഷിതാത് - (?) .. 59 യഥാശനിസമുൽബണം - ഘ. . 60 സർവേ - ഖ. .. 61 വിപലായന്തി - ഖ. .. 62 സംക്രുദ്ധൈ - ഖ. .. 63 പ്രവിദാരണാതുരം - ഖ. . 64 പുനർവിലോലിതം - ഖ. .

505 90
സനത്കുമാര ഉവാച
തദ്ദേവസൈന്യം സംദൃശ്യ ദൈത്യദാനവയൂഥപൈഃ1 .
വധ്യമാനം ഭൃശം വ്യാസ വ്യാഘ്രൈരിവ മൃഗാൻ വനേ ..1..
തിമിരാരിർമഹാതേജാഃ സോമഃ പ്രഹരതാം വരഃ .
തിഗ്മവർഷ്മാ സുശീതാർച്ചിഃ സ്വയം പവനസാരഥിഃ ..2..
തൗ ബദ്ധകവചൗ സമ്യക് ശരാസനധരാവുഭൗ .
ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രൗ ച തഥാ ബദ്ധേഷുധീ ച തൗ .3..
സഖങ്ഗൗ ച സഘണ്ടൗ ച2 സപതാകൗ ഗജാവിവ .
ഉഭൗ വീരൗ മഹാവീയൗ യോദ്ധും ദൈത്യാൻ വ്യവസ്ഥിതൗ ..4..
സോമസ്തു ദശഭിസ്തീക്ഷ്ണൈഃ സായകൈർമർമഭേദിഭിഃ .
വിവ്യാധ ഹൃദയേ ദൈത്യം ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാസുരമ് ..5..
സ ഭിന്നഹൃദയോ ദൈത്യഃ സോമേന ദൃഢമുദ്ധതഃ .
മോഹം സമാവിശദ് വ്യാസ ക്രൗഞ്ചഃ ശക്ത്യേവ പർവതഃ ..6..
തം തഥാഭിസമീക്ഷ്യൈവ രഥം യന്താ4 സഹാസുരമ്5 .
അപോവാഹ മഹാമായം ധനേശം നിധയോ യഥാ ..7..
തതോ ഹാഹാകൃതം ദൈത്യൈർദൈവതൈഃ സാധുസാധ്വിതി .
ഗൃഹ്ണഗൃഹ്ണേതി ദൈത്യൈശ്ച മാ ഗൃഹ്ണേതി ച ദൈവതൈഃ ..8..
തതോ ഭേര്യശ്ച ശംഖാശ്ച പണവാ ഗോവിഷാണകാ: .

അവാദ്യന്ത സുരാണാം വൈ ഹർഷരാഗപ്രവർതനാഃ6 ..9..
അഥാന്ധകശ്ച7 താരശ്ച താരകോ നമുചിസ്തഥാ .
വിപ്രചിത്തിഃ ശംബരശ്ച മഹാമായശ്ച ദാനവഃ ..8.90.10..
ധുന്ധുഃ കാർതസ്വനശ്ചൈവ രാഹുശ്ചൈവ മഹാബലഃ .
ശതകേതുഃ ശതാവർതഃ പുലോമാ വില്വലസ്തഥാ ..11..
വാതാപീ കാലനേമിശ്ച ശതാവർതഃ8 (?) ശതോദരഃ .
മഹാപാശ്വോംദരശ്ചൈവ9 മുസുണ്ഡഃ10 സുണ്ഢ്11 ഏവ ച ..12..

1 ...യൂഥപാ: - ഖ. .. 2 ശിതവർമ്മാ - ഘ , തിഗ്മവർമാ (ധർമാ?) - ഖ. .. 3 സുസന്നദ്ധൗ - ഘ. .. 4 രഥയന്താ - ഖ . 5 മഹാസുരമ. - (?) .. 6... പ്രവർധനാ: - (?) .. 7 തഥാന്ധകശ്ച - ഖ , തദാ (?) .. 8 ശരഭശ്ച (?) . 9 ഹ്രദശ്ചൈവ - ഘ . 10 മുഹൂതോം - ഘ .. 11 മുണ്ഡ - ഖ. .

506
ദുർലോമാ വക്രബന്ധശ്ച വിരോമാ12 രോധ13 ഏവ ച .
മാരീചശ്ച സുബാഹുശ്ച ശ്വേതകുണ്ഡലിരേവ14 ച ..13..
വൃഷപർവാതികായശ്ച ശരഭഃ സിംഹ ഏവ ച .
നരാന്തകോ ദേവഹനസ്തഥാ യജ്ഞഹനശ്ച യഃ ..14..
ദൈത്യൗ സുന്ദനിസുന്ദൗ ച ശക്രതാപന ഏവ ച .
പ്രഹ്ലാദശ്ചാനുഹ്രാദശ്ച ശിനിർബാഷ്കല ഏവ ച .. 15..
വിരോചനോ ബലിർബാണോ വാതാശ്വശ്ച മഹാബലഃ15 .
മയോഥ താരകാക്ഷശ്ച വിദ്യുന്മാലീ പ്രഭാകരഃ ..16..
ദുന്ദുഭി16ർമഹിഷശ്ചൈവ അരിഷ്ടോ രിഷ്ട ഏവ ച .
കേശീ ച ധേനുകശ്ചൈവ അജകോ വ്യംസ ഏവ ച ..17..
തഥാ ഗഗനമൂർധാ ച അസിലോമാ ച ദാനവഃ .
സൂചീലോമാ തുഹുണ്ഡശ്ച ഹുണ്ഡശ്ച പരതാപനഃ ..18..
ഹസ്തീ ദുര്യോധനശ്ചൈവ വിപാകഃ പാക ഏവ ച .
ബലോ മുരോഥ നരകോ മൂകേന്ദ്രദമനാവപി17 .19..
അശ്വഗ്രീവ: സമ്ബരശ്ച തഥാന്യ:18 കാലസംവരഃ .
ശാല്വഃ19 ശതഭുജശ്ചൈവ ദ്രുമോ വ്ഥാഘ്രശ്ച ദാനവ: ..8.90.20..
മധുശ്ച കൈടഭശ്ചൈവ മഹാസംഗര20 ഏവ ച .
ഛായാഗ്രഹശ്ച21 വിഖ്യാതഃ22 സേംഹികേയാശ്ച വിശ്രുതാഃ ..21..
ഹാലാഹ്ലാശ്ച തേ സർവേ ബലിപുത്രാശ്ച വിശ്രുതാഃ .
തഥാ മയസുതാഃ സർവേ നിവാതകവചാശ്ച യേ ..22..
പൗലോമാഃ കാലകേയാശ്ച വിപ്രചിതിസുതാശ്ച യേ .
ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹുശോ23 ദൈത്യദാനവസംമതാഃ ..23..
സർവേ ചന്ദ്രമസം ദേവം പ്രതി വേഗം പ്രചക്രിരേ .
മഹിഷാ ഇവ -- - ഹസ്തിനഃ ശരഭം യഥാ ..24..

12 വിരാമോ - ഖ., വിരാധോ - ഘ. .. 13 രാധ - ഘ. .. 14 ശ്വേതകുണ്ഡല ഏവ - ഘ. .. 15 സുമഹാബലഃ - ഖ. . 16 ധുന്ദുഭി - ഖ. . 17 നരകാവപി - ഘ. .. 18 തതാ (ഥാ) യഃ - ഖ. .. 19 ശാല:?, അന്ധഃ - ഘ. . 20 മഹാമഗര - ഖ., മഹാകവച - ഘ. .. 21 മായാഗ്രഹശ്ച - ഘ. .. 22 വിഖ്യാതാ: - ഖ. .. 23 ബഹവോ - ഘ. .

507
വിഘ്നാ യതപ്രതം യദ്വത് കാമാ മോക്ഷാശ്രിതം യഥാ .

ഇന്ദ്രിയാർഥാ യഥാ യോഗമനർഥാ ദുഃഖിതം യഥാ24 ..25..
നാഗാ ഇവ ഗരുത്മന്തം ഭ്രമരാ ഇവ പാദപമ് .
തഥാ തേ ദാനവാഃ സർവേ പ്രഗൃഹീതവരായുധാഃ ..26..
ദുദ്രുവുഃ ശിശിരം ദേവം മഹാജലദനിസ്വനാഃ .
തേഷാമാപതതാം വ്യാസ തിമിരാരിർഹസന്നിവ ..27..
ഉദ്യതാന്യായുധാനി സ്മ ശരൈശ്ചിച്ഛേദ സർവശഃ .
തതഃ25 സ താൻ പുനർദേവഃ സർവാനേവ രുഷാന്വിതഃ ..28..
ഹൃദയേഷു ശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈർബിഭേദ ച രരാസ ച .
തുഷാരേണ ച ശീതേന താരാധിപതിരവ്യയഃ ..29..
ആജഘ്നാനാസുരാൻ സർവാൻ ക്രോധസംരക്തലോചനഃ .
തേ ശരൈശ്ച വിനിർഭിന്നാഃ ശീതേന ച ഭൃശാർദിതാഃ ...8.90.30 ..
സ്ഥിതാസ്തത്രൈവ ദൈത്യേന്ദ്രാശ്ചിത്രപട്ടാർപിതാ ഇവ .
ചന്ദ്രോപി ദേവഃ സമരേ മണ്ഡലീകൃതകാർമുകഃ ..31..
ബിഭേദ സർവാൻ ദൈത്യേന്ദ്രാൻ നർദമാനഃ പയോദവത് .
യഃ കശ്ചിദ്ദാനവോ വാപി ദൈത്യോ വാ മുനിസത്തമ .32..
സർവേ ഏവ ശരാൻ തസ്യ ദധിരേ ശശിനസ്തദാ26 ..
യത്കിഞ്ചിച്ചാലയത്യങ്ഗം തത്ര ദൈത്യഃ കദാചന ..33..
തത്തത് തീക്ഷ്ണൈഃ ശരൈർദേവോ ബിഭേദ ച രരാസ ച .
ബ്രുവതോ ദൈത്യയോധസ്യ യത്ര ക്വചന സംയുഗേ ..34..
നിചഖാന ശരാനഷ്ടൗ മുഖേ തസ്യാപി ചന്ദ്രമാഃ .
നിഷ്പന്ദാസ്തേ സ്ഥിതാഃ സർവേ മൂകവച്ചാസുരോത്തമാഃ .
ശരനിർഭിന്നസർവാങ്ഗാശ്ചിത്രപട്ടാർപിതാ ഇവ .35..
യഥാ സ ഭഗവാൻ ദേവശ്ചന്ദ്രമാ ദാനവാർദനഃ .
തഥൈവ ഭഗവാൻ വഹ്നിരാർദയദ് ദാനവാൻ യുധി ..36..

24 ഇവ ദു:ഖിതം - ഖ. .. 25 ഏനം (നാന) - ഖ., ഏതാന ശനൈര - ഘ. .. 26 ..സ്തഥാ - ഖ. .

508
തദ്രഥാശ്വഗജയോധസംകുലം പ്രക്ഷരദ്രുധിരബിന്ദുവിഹ്വലമ് .
സീദതേ ഗജകുലോപമം ബലം പംകലഗ്നമിവ സർവമുൽബണമ് ..37..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധ നവതിതമോധ്യായഃ

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/09&oldid=66360"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്